

Чаркәзе рәш

ШОРЬША
ЖАБАР

ՉԱՐԿԱԶԵ ՐԱՏ

**ՇՕՐԻՇԱ
ՊԱԲԱՐԱ**

Երևան, «Սօվետական ցրոց», 1986

ՉԵՐԿՈՅԵ Բ'ՅՏ

Շորյա խճճր. Տըր.— Եր., „Տոնրկան ցրոց“, 1987.— 112 ց'ս.

Չճրկոյե Բ'ՅՏ կ'ց'ճր իճճր ճ' ի'ճճ ս ի'ճճկ-
րնճոճ մճճնճ ճճրնճճ ճ'մրճ մճճն իրոյնն ս
ճճրնճնճ ճ'մրճ ճ'ճճ ճճնճնճ. Յճ կ'ց'ճճճ
ճճ ճն ճճլճ ճճրճ ճրնճնճ—փնճոփնճ
նճնճ, ճճ կճ ճնն ս ճճնճնճ ճճնճ ճճնճնճ կ'ճ-
ց'ճճ.

Երճն, „Տոնրկան ցրոց“, 1986

Х В Э Т' Э С Т И Q К Ъ Р Ъ Н

Чава э'йанэ, һ'име э'дэбийэта к'өрдайэ советие Эрмәннстанеда һатэ данине, э'дэбийэт, чава кё нь-виск'аре эрмәннайи э'йан Напри Зарийан дьбежэ, вэк'илед к'ижане сәре хвэ т'эзэ жь бьн буза сә-қыр'и дәрхьстьн. Һәқзадэ өсанэ, э'дэбийэта мэ Эр-мәннстана Советнеда р'ож бь р'ож пешда чу у про дәрк'әтийэ мәйдана орт'әмләтне. Гәләк пвиск'аред мәйэ мәрифәт пешда һатынэ. Чава дьбежьн, бин у бөхса ван һәр йәки башқәйэ, һәр йәк бь щур'е хвэ дьнвисэ, ле әвана т'ө щара жь ә'мыре мәйи пройин наен бьр'ине, бь ви ә'мыре гөлвәдайива фьр'нах дьбьн, қәләме ванэ ә'франдарне нәхш у нигаре т'эзэ дьһуны. Жь вана йәк жи һәма хут Чәркәзе Р'әшә. Әви бь ә'франдьнед хвәва бин у бөхсәкә т'эзэ ани нава э'дэбийэта мэ. Әви нэ кё т'әне э'дэбийэта щьмаә'та хвэ, йа эрмәннийа, урьса, щьмаә'тед советнейэ майинэ братне, Р'оһьлате мь-һ'андийэ, ле өса жи йа Европас. Жь к'урайа канийа ван у илаһи йа щьмаә'та хвэ һьлдайэ йа һәрә к'ар-дар, йа һәрә баш у кьрийэ нава э'дэбийэта мәйэ пройин.

Чәркәзе Р'әш шайнрәки хвәйшбрәтэ, әв әшқәред вә'дәйэ п'ьр'щур'ә э'йан дькә у бь щур'е шайнр-тийи т'әзәва бь қәләмәкә назьква п'ешк'еши хвән-дәвана дькә. Р'астә, әв шарна пәй модернизаснае,

h'өньрмэндийа щур'е лэвэне, сильh'буна техника
э'дэбнийэте дьк'эвэ, эв йэка жь wьр те, чьмки
эw öca жи э'дэбнийэтзанэки мэ'рифэтэ— кандидате
өлме филологнейэ. Ле т'ö щара жь э'мьр нае бьр'и-
не, гаве хwэ э'мьре мэйн проинир'а давежэ. Т'ö
шьк т'өнэ, эгэр һэйэ сэрэщэма к'ур у техника ша-
йиртне, шьер алавэкэ гэш у гөр'э.

Бь р'öh'e хwэва, бь һэйнна хwэва Чэркэзе Р'эш
һэқзаде шайирэки т'эзэванн лирика философияэ.
Һэр хэтэкэ вида р'öh'e э'мьр, бэдэвийа э'мьр у
нэр'эһ'эти те ханекьрыне.

Баһарэ — һена хунк'эла мэзын.

Дара wэргьртнийэ һ'эйра кьраса,

Кьрасе һэвда э'рш—э'рд дьлизьн,

У һэр тышт дьбэ хөре мэқаса.

Э'франдьнед Чэркэзе Р'эш зува хwэндэване мэ-
р'а насьн у жь алне wанада бь һ'öб у һ'эзкьрынекэ
мэзынва һатынэ қэбулкьрыне, ле эв к'т'еба һана бь
э'франдьнед wийэ т'эзэва һатийэ кьлдане, ед кө
һ'имли ван салед пашьн эвн ньвнсинэ, сэр қақьщи-
йэ, кьрийэ бақэ көлилк у нро п'ешк'ешн хwэндэ-
ване хwэ дькэ.

Карлене ЧАЧАНИ.

О Р Т' А Q Ö Р' Н А Д А

Поэт всегда с людьми,
Когда шумит гроза.

В. БРЮСОВ

БЭЙРАQA ЛЕНИНИЕ

Тö ава бэ'ре зедэнэбуйи р'окэ дур—дэраз,
У батында т'эв шьльн'е кэва харнэбуйи
жер,

Нав хйалада т'ьжинэ э'щерб, р'эщал у мьраз.
Ле к'а—к'е бу хвэй—хөдане эван нэйнике
бь сер?

Пе хэвнэр'ожка р'öh'ада кöле һелун
чедькыр,—

Дэвлэмэнд дьбу биранинхана ч'э'вайэ
зенди,

У хуне гази э'сьл—э'сасе Мере че дькыр,
Кö тэ бльндкэ жь нав вэршэqa дэврада
жэнди!

ҚОР'НА БИСТИӘКЕ

Вайә — мә ьди хвә да бәр дери,
У һьндык майә, вәки бен дәрда,
Заньм—ченаки мәр'а көл—дәрда,
Ә'зәт—қөльха хвә вәнашери!

Ль мьск'әне тә we п'әрваз дьдә
Бәдәwиә баске кәвотке гозәл,
Хвә гөлавдькьн ч'ә'вканне ә'нзәл,
У тәвәка шин р'иә һәвраз дькә.

Тә'ва пайнзе бь бәшәра шәнг.
We һасьл дькә бәхт у мьраза,
Зар'ок севе сор дьднә бәр гәза,
Т'ор'а дә'wата дькә шьнгәшьнг.

Қамише ч'әма дьбьнә бьлур,
Иазйә һ'ьлдькьн р'езе бажара,
Ә'фатие ә'рша тенә сәр зара,
Вәдьбәшьрьн стәйрке балур.

У сәр хәрита т'ьфақа қәнщие
Wьр п'әр'вәдайә К'өрдстана мьн.

Тә'рие һылданә ьди п'еш—дамьн.
У мьж т'ер буйә жь тә'ма қьщие.

Қөлынға ә'змин чекьрнә сеп'и,
Б'әму р'е у дьрб һелдьбын аза,
Көр'е мьн т'әви к'ома херхаза
Дьчә Лальше— сәр Канйа Сьпи.

Әз һ'өб—р'әзе хвә дькьмә мала
Мере ог'ьра тала а'ләме
У бәр шәвақа хвәшине у р'ә'ме
Тә һа дьбиньм, эвра шагөла!

БАЛЛАД ДӘРЬӘҚА МАЛХВЕТНЕДА

Метроеда йәк р'уньштбу р'әх мьн
У мьнр'а дьго: „Москва бәдәвә,
Бәле, бажар'е вә п'ьр' бәдәвә!“
Пьрсн: „Жь к'өйи?“
„Жь Смоленске“!
У һьзам чьма, мьн жер'а нәго,
Кө әз жь щики лап дур һатьмә!
Мьн жер'а нәго... Паше т'әхминкьр,
Кө бь хәмхөрийа малхвеки т'әмам
Дор хвә дьнһер'ьм..

БАРАН ЛЬ МОСКВАЕ

Э'wpa бьрқ вѣда минани... э'wpa,
Баране э'wр пѣлкьрѣн—р'ѣжѣа,
Эз начмѣ һѣндѣр'... Бумѣ ав дѣвра,
Ль мьн дьннѣр'ѣн, ча ль... бѣн'ѣша.

Ле дьле мьнда соргѣл вѣбунѣ,—
Эв э'зман шьере Тѣютчев дьхунѣ!

ЛЬ ВАКЗАЛЕ

Зар'ѣке дѣа хвѣ ѣндакьр вьра
У кьрѣ қижин: „Тѣ к'ѣйи, дае?“
Эw бу... дѣстпе бу... кѣвре диwара
Щида к'ѣзк'ѣзин: „Тѣ к'ѣйи, дае?“
Ар'ѣнка, дѣрѣа, т'ѣла, п'ѣнщѣра
Данин гьрн—шин: „Тѣ к'ѣйи, дае?“
Сола у чѣлта, қайша, қѣндаха
Сав жь һѣв дьзин: „Тѣ к'ѣйи, дае?“
Мѣрмѣр у агур', к'ѣлсе, сиwаха
Дѣнгдан—лѣрьзин: „Тѣ к'ѣйи, дае?“
Шуша, бѣт'ѣлга, лѣмп'ѣ от'ѣаха
Бьрқ дан, тѣйисин: „Тѣ к'ѣйи, дае?“
К'ѣм, льбас, горѣ, п'ѣрдѣ у қѣйт'ѣан

Хвәда қырқыснн: „Тө к'өйи, дае?“
Даре бьн мьла, к'өрсйа. т'әхте чам
Жь һәвдө пьрснн: „Тө к'өйи, дае?“
Дән, нәхш у шькьл, к'аг'әз, қир—қәт'ран
Т'ау—т'еу ч'ьлмьснн: „Тө к'өйи, дае?“
Финщан, к'озиданг, қәләм у пенус
Ләқйан—лькьжин: „Тө к'өйи, дае?“
Сәрк у базьн, стун. мәқләтуз
Хәйд—хәйд һ'әр'ьшин: „Тө к'өйи, дае?“
Аве мәдәне, лимонад у буз
Дьһа қәр'ьснн: „Тө к'өйи, дае?“
Т'опе щьг'ара, бенушт, конфета,
Рьшта һ'ьзһ'ьзин: „Тө к'өйи, дае“.
Хич. хизгә— қуме, бетон—асфалта
Хвә вәнәдзин: „Тө к'өйи, дае?“
Машина. гөмйа, фьр'ьнда, авта
Зәрп кьрә қужин: „Тө к'өйи, дае?“
Нав дәқәкеда сав чу—сьнщьри,
Һәр тьшти де хвәст—сәрда зьвьр'и...
Тә'ве, тәйрәда. ә'вра, бьһор'а
Һатын сәвт—вьззин: „Тө к'өйи, дае?“
Гөнда. бажар'а, ч'йа, гәлийа, к'ора
Тьрс фьр'и гәм—зин: „Тө к'өйи, дае?“
Ч'әма, бәндава, окйана. бә'ра
К'ур кьрә хөшин: „Тө к'өйи, дае?“

У т'опа дьне мина т'ъфала
Сар бу—дора хвэ ньһер'и ч'ъла.

... Де һат, зар'о дит. Кэвотка шайе
Ә'ламкър: тыштэ ә'длайе нае!
У һәр тышт дуса сәрхвөда һат зу.
Дәқәке шунда һелма бөре бу.

Ле жь қөлч'—гоше галактикае
Әз һе—һе дьһем: „Тө к'өйи, дае?“

А R S Р О Е Т И С А

Беди лэзк'эвын у чава шере
Шера нэвэстын— на н'ылкын шыре!
Т'эмьзкын—сэбър дькын хун н'эта.
Шеш хэта р'эшкын, зедэкин д'ода!
БУАЛО.

АНКЕТА

Наве мьн? К'емэ? — К'эрэмкын—Чэркэз.—
Сйаркьри ль Р'эш—мын хвэш те эв бор!
(Ньм жи жь р'енге хвэ нэр'эвим эз,
Ч'эрм хвэ нэ к'ынцэ—быг'өнези бь дор!).

Баве мьн мина кал у баве хвэ
Шьванэ ль ч'йа, нав э'wре сарда.
Пьспорэ, занэ фэдьре наве хвэ,—
Д'оа'е щола дьбарьн сарда.

Д'йа мьн жи мина пирька у де
Кэванийа чейэ— бь ширh'элали,
We нэһэ щара чок дайэ э'рде,
Эзьм нөх'өрие weйн дэлали!

К'идәре бумә? — Ль ч'йа, бьн конда,
Бив—стәйрк жи т'әв Хат'уна Фәрха
Вьр назьрбунә — нав шәвҫа р'онда.
... Навкам авитнә к'озәкә бәрха!

К'иж сале бумә? — Әв пенщ сал бу һәр,
Кө қөр'на биети сәрһатйа кәре
Дода дьһуна. Дьле мьн хвәбәр
Һат — бу нәйшьяка р'өһ'е ве дәвре.

Чь мләтймә? — Ль Р'оһьлате
Бәхте к'ейә. кө к'әтйә кәвре р'әш?
Ах, жь хуна к'е бица көла те? —
Демәк — әз к'өрдьм, маде һена гәш.

Хвәндьн? — Институт хьлазкьр. Ньһа
Лемә дәст биньм хвәндьна бльнд
Ль академня мәдәнед р'өһ'а, —
К'әтьмә н'ара йазийа р'өһ'е к'өрд.

Чумә вәлате дәрәкә, йан на?
Ведәре һәнә лезьм у пьзмам?
— Һәрке К'өрдстан р'абу һан — һана,
Әве жи, бәле. бьдә шаба т'ам.

П'ешәк? — Ньқьтка һ'әвта бьнһер'ьн! —
Шайирьм — һәрке вәр'а дәст дьдә.
(Йазьх, п'инәчи әвҫаси п'ьр'ьн.
Кө щина қәрфә п'еше зйарәти).

Щие жийина мьн? — Мэрк'эза Э'мьр,
Бажар'е Хэма, нэх'ийа Бэндэвар,
Согага К'өрда (хэлд жи дьжи вьр),
Авайе Иазийа Гьран у Дьжвар.

БУЙИНА ШАЙИР

Ферике Усвьр'а

Оум те рефьк, у һ'эбэк we дьчэ һөндөр',
Вьр дэшинэ, нэхвэш дехэ р'өһ'бэр бь кэнц,
У р'оке жи ньшкева жь вьр... дэрте дөр'.

Дадök'өтнэ дьле назьк хийале рэнц,
Хэме дьне, ч'арэ һ'өбе жи набэ рэ...
У дьл дэшэ, дэшэ... шайир дьхольрэ!

ЩАБ - ШЬВАНЭКИР'А

Тэ дьготэ мьн — хвэде дайэ тэ,
Һэр'э у хвэр'а дэрбазкэ ч'эп—р'аст.
Чи тэ ван шьли—шовне сар к'этийэ? —
Тө зани, вэки дэвэ бьре маст!

Һэй тө пьзмаме шьлайи дьлсах,
Һэй тө шьване салайи пьспор.
Ле тэ нэдьго — р'оже бьбинэ дах,
К'ижане мьн һа к'афк'ункьн бь дор?

Ле тә нә дьго. кө эзе хвәда
Бәрәвкьм лева у хәбәре р'ьм?
Кө эзе р'әшбьм бәр ч'ә'ве хвәда,
Чахе т'ахбура у'ща вәгәр'ьм.

Мьн дит, кө п'ахьр феза зер'даньн,
Көл ль исафе т'ьм дьбә гәнә,
Р'у— гөліе қәлине гөлав—шьр'даньн,
У бьн ч'әрмада к'ере туж һәнә.

Мьн бьһист, кө ча нав тәқыш—тоқша
Ван бажар'ада һ'әсин дьгьр'ян,
Зерә--зер дьһат жь ч'ә'ве шуша,
У бь п'ирқә—п'ирқ һ'әсин дьгәр'ян.

Әз нәхте мә'сие позхьзем һ'әсйам,
Дак'әтмә гәлине щьзарәта р'өһ'.
Жь мьн хәйинди һ'әваса һесйа.—
Бь мьн бит'әрбу р'әш—һ'әшикә нөһ!

Һәй тө бьнәлине хәвне бөһөште!
Тә хвәзи дани ль қәләма мьн...
Ле гәмничимә сәр қыштәқыште,—
Дьбәк вәлгәр'ә вьр бәләма мьн...

ПУШКИН

Шэнгэсйаре поэзнае
Сөр'е һөндөр' дьбә щър'щър'к
Һа бра бе—бабә знае
Һәйтәһола бе урт'—чър'ьк.

Р'өһ'е вида һәнә стәйрк
У т'охьме пашир'оже.
Қър'ькар'а һәрдәм у бәрк'
Әw дьк'әвә дә'w у доже.

Ле һаһ'әwьн сә у куч'ьк,—
Тә'жи —т'уле хwә бәрдьне,
Әw wәк шере к'aw, чаргөрч'ьк
Р'ур'әшнабә qә бәр дьне.

... У р'оке жи сөр'а ә'мьр
Wи нас дькә ча мире хwә,
Дьбә хәләq ле гьр'әмьр'.—
Һазьр дьгрьн әw тире хwә.

Ле чакьн әw?... Хө нькари
Р'йа дайина хwәде быгри?
... Һөнөрзанә ч'ә'внәбари,—
К'е дитйә— әw беч'ар быгри?

Шэнгэсйаре поэзнае
Мәрийә— хwәй жьн—зар' у дәб.
Ча биркьрьбун сәе зйане?
Аһа... ә'wtйан—авитьне дәв!

Ле нав—намус т'аще винә,—
Зәрп ледьхә дәве ванда!
Дьле қәнща дьк'әвинә...
Ле мәр'эне гәло йианда?

Мирп'әнщ щарна хвәр'а шәр'ә
(Чьмкө ч'әп—р'аст р'аһьшьне),
Ле жь р'йа хвә данагәр'ә,
Һ'эзки р'оке... те көшьне!

ДӘРЬӘҢА ПОЭЗИАЕДА

(Жь Леон Фелипе)

Шьере бәлайи сәр хәбәракә.
Веда бавежә ч'ьртък—пър'т'ьке
Р'ифма, р'ит'ме у ед метрикае...
Фькра жи бьгьр—веда бавежә.
Паше хәбәра һьлдә—бьдә бе.
У һәрке бьнда диса тьштәк ма—
Әвә поэзия!

ШАҢИР У ПОЭЗИА

Поэзия дарә, кө һешин дьбә
Сәре дөр'йане к'оч'е әшира,
Қөр'льхайада хуна дьл дьчә
Нав мьр'зи, ч'ьқьл, бәлге балура.

Әw нә серавә. нә — асоа зәр,
Әw һ'әwщәкар'а дөа'йә һәрдәм,
Кө чава ч'ьвик дьфьр'ьнә сәр
У диһардькьн һ'әжа сөр'е щәм.

Ле чахе дар у дьл нә сәр һөвьн.
Ча бьки? Ль к'е бьгьри гөна?
— Һ'әтани әв пьрс—пьрсйар бьһ'әwьн.—
Шайир лазьмә. ле поэзна— на!

ҺУН МЬНР'А НАЕН?

Саргис П'аносйанр'а

Пайисе т'уйи сәр һ'әму феле
модер'нистнейә
Ә'ливат кьр'тә. Р'еалистә әw у
ә'мьрт'әстиц.
Т'ор'а дә'wата дьбе. кө пайиз сәр р'һа
р'астнейә,
Баг'ванчи дөа' фьрча we дькә бь к'аре
лайиц!

Ле чь то һ'өньр, чь то мещал, ләwз у чь то
қьнйат.
Пайизе хwәр'а кьрьнә бьнйат—мәрд у
мәрданә!
(Бәле, р'еализм ль к'әскәсоре накә т'ө
ә'йнат,

Һ'ъжм—һәйра we хут нав бинфьрәтйә
бек'әнарданә).

Пайнзе дор р'йа, меша—бахчада, ль бәрәка
ч'йа
Чьqас зер'—зәмбәр, хьшьр, шькрне р'әнга
бьжартйә!...
Жь шыке дәрә, кө we бь щөләт хwә ль
р'ьсм—р'еч'а
Щорцоне, Тиснан, Гойа, Курбе у Левитан
гьртйә!

Дәсти пайнзе сөр'а бәдәwйа хәwна
мөһ'бәте
К'әтйә р'әqасе ч'ә'в у к'әнада—т'абәти
суйә!—
Ви алива жи әw бь һостати пәй ә'рф—
ә'дәте
Винчи, Р'афаел, Дйурер, Р'ембранд,
Бьрйулов чуйә!...

... Әз дәртем жь нав асфалт—һ'әсьне
гәлнед бажар'а,
Хатьре хwә ләз жь гежгәр'инга р'ожа
дьхwәзьм.
У бь п'әр'—баске ә'щәбмайина бәшәра
зар'а
Бәрбь сәрае хәзна һ'ькйате пайнзе дьчьм!

ИСКУСТВА ПОЭЗИАЕ

(Жь Р'аймон К'ено)

Сьвтэ бона һ'им хөбэра
Һьлдэ—дайнэ сэр алаве,
Чэнд стэйрка, һьнэ бибэр,
Ч'ич'кэ дьл у гəврикэ т'ам,
Шэлэ сьсти—һəqməqt'я зəхм
У т'озахэ аqьл һьлдэ
У сэр кöч'ке р'ифм у банга
Бьк'элинэ щарке—дöда'
Бьхащинэ эп'ещэ wəхт!

У бьнвисэ! Ле серида
Чава шайир wэрэ дьне!

ЖЬ „НАЗИЕ“ QƏЛƏМЕ

Р'о кö бəрева дьчэ—дьqөлбə
У бэр т'əхтэ мьн дьһелə т'əне,
Алайа фькра ль мьн дьqөлбə,
Ле к'аг'эза чил мьн дьхэ тə'не!—
Жь к'очьк—сəра р'öһ' сэр мьнда те
Мəлулт'я назьк—qиза һ'ьзрəте...

... У qөлəма мьн дьк'əвə хəте!

Л А Л Ъ Ш

Кораһи де р'абьтын, хер де бинә баб у бьра.
К'өрд һ'әми де к'амранбын р'ожәке.

Шех АДИ.

ШӘЛМАҢА ГЕОГРАФИЯЕ

Qиза мьн вәгәр'йа у гьрйа!
Qиза мьн вәгәр'йа у гьрйа!—
— Әз иди начьмә мәк'т'әбе!
Әз иди нәчьмә мәк'т'әбе!—
Дәрсдар қә тыштәки нъзанә!
Дәрсдар қә тыштәки нъзанә!—
Мьн хвәст сәр хәрите бьбиньм!
Мьн хвәст сәр хәрите бьбиньм!—
Ле we го:— К'өрдстан т'өнәйә!
Ле we го:— К'өрдстан т'өнәйә!...
Qиза мьн вәгәр'йа у гьрйа!
Qиза мьн вәгәр'йа у гьрйа!...

ЭЗ ПЕ Н'ЭСИАМ...

Гава дьчъмә сәре кӧл—дәрда,
Т'аше стәйрка жь ә'змана те
У хвә дьдә нав әрше бәхте мьн!

К'ЭСӘР

... У әз гьһиштмә we шәвла дӧшәнг,
Кӧ дурва ӧса дьк'әһна һәма.
Кӧ газн дькьр ширьн у қәшәнг,
Бәрбь мьн дышанд бече мәрәма.

... Ахьр хӧданә ыр сава сә'ва.—
Мәрәма йәк—йәк әз дькьмә ч'ә'л!
Р'ож вәдьжәһны қәфәсе шәва,
У қә һьлнае әв гелгежһна тә'л!

БЬ ҚӘЙДЕ ЩОЛАНГА

Тӧ һәрр'о лейи дурк'әви жь ыр,
К'ӧ мәқәсдькьн хәвн—п'әрвәзе тә,
К'ӧ дьл дькожьн дӧр'зие р'ә'ыр,
К'ӧ п'епәс дькьн тәвн—һ'әвәсе тә!

К'ин у һ'әвсуди, хвәстыне бәрзәқ.
Ах, ча дәрдьхьн мьр'зие дьһәе!

Буза һ'асава дькә шәқәшәқ
Нав сьлавада. к'әнада!... Wae!

Ә'вде хафьли т'ьм нансәрчокьн,
Шьпукьн р'өһ'е ч'ькуз, ч'ә'внәбар!
Һ'ьзки әw хәзна ль бәр тә р'окьн—
Бьр'әв жь к'әфе wanә зьнек'ар!

Тә дайә бәр хwә р'йа сөр'е бьнд,
Ә'wpe р'әш һьлтен жь сәр бьжанга...
Ле һе наһнижи к'әнаре гөлфьнд.—
Ә'мьр ледьхә қәйде щоланга!

ШЬКИАТ

Мьн заре тә'ве кьрьбу дәмал,—
Пе пақьшдькьр р'өһ'е хwәйи зар',
Бохс у бәрама бөһөште жь мал
Йәксәр р'адқәтанд бина бае сар!

Мьн нав башора ч'ә'вада гөлда,
Шәв мьн вөдьбун ча минае ша,
Хәwр'а дьчум әз ль р'езе гөнда.—
Сәре мьн ль сәр чока шамьлша!

Ле чь қәwьми—ч'ә'в бунә дьр'и?
К'и р'е да—ә'мьр һа сәр мьнва бе?

Эз мина тире кэване фър'и,—
Ча к'этмэ дэве сөр'—сэқэма бе?

Чь то нэп'ака, мэр'ыз у т'ьсқйа
Жэ'ра хвэ р'öh'e мьнда гөвашт'ьн?
К'оч'ка зар'отие һ'имва һат—т'эқйа,
Дэзмала тэ'ве авр'йа қэлашт'ьн!

У р'ож бы дэсти нэщакне бэнда,
(К'ижан бунэ, кө һ'ощайи сак'ьн).
Аһа тэ дьб'ьн, кө бы фел—фэнда
Щ'ьна тэ'штек'ьн—щэһ'нэме шак'ьн!

— Ле тö, дьлсахо. ле тö, хьшимо,
Һе—һе бэдэwйа съба шадьби,
Һызани, wэки нэдир дьдэ р'о,
Кö к'арек'эwьн һ'ьнэке сэби!

Һызани, wэки р'о дьчэ ава
(Әw нэхш тэ дьбэ эwра хйала),
Кö бышульк'ьн ч'э'вқöл дьзива,
Паше ча мақул қэбулк'ьн хала!

Шэр'е мал—һ'але ве д'ьнйальке
Хуне голдькэ б'ьнп'ие хэзнада...
Тэр'а амьнэ дьле ч'ьвике,
У тö намини б'ьн т'ö гöнада!

ЖЬ ЦЬМАЭ'ТЕ

Сөр'а һәбуне йәки к'әт, һарбу,
У готне: „Һәр'ә нава мәхбәра!“
Паше жи бәхте р'әш ле диһарбу,
У готне: „Һәр'ә нава мәхбәра!“.

БӘХТӘҘАРНИА ТӘЙРА

Минани созе щамере кӧрманщ,
Баске к'иҗани борщ у шәрминә,
Нав ә'мре мьнда дьжи әҘ арманщ,
Кӧ ә'сә гәрә п'әрҗаза бинә!

Һ'ьзки мә накә бәхте демар'и,
У сәре мьн жь һ'әсницә дәшә,
Һ'ьшиарнабьн т'әв р'оже бӧһӧри
Һ'әҗасә т'әмьз. сылаве т'әҗзә,

Һ'ьзки әм манә бехәҗ у бемал,
Һьндава мәда си дьҗьлҗьльн,
Хәҗне дур—дәраз бәр йазийа бәҗал.
Һе зари дьбьн, кӧ р'е бьк'ьр'ьн.

Ле җә һеҗайи шәйики нинә
Әҗ бәхтәҗарниа бәтр'әнг у һеса,

Кө һынәкар'а бабахтне тинә,
У әw һиве жи дьднә бәр гәза!

Ван дьбьн—тиньн п'еле сәр зәра,
Р'оже ванә ша севе көрминә,
Һ'әсинә ванә сьсто—п'ьстор'а
Хөбар һәр т'әне тә'рийа кор тинә!
Бәхтәварйа ван һ'ьрч'а сьпнийә,
Кө бит'әрбуийә... ль Саһарае,
Т'ө нәхш у хәмл (мьрабьл к'ийә?),—
Сибира һәq у һ'әсава нае!

Жь р'оавае тә'в нәдир надә.— —
Сернда вайә қәйде т'әбийәте,
К'и кө бир дькә ве р'астийа садә—
Хьлмашйа р'әш сәр р'ожа вида те.

Ле тәйр һ'әрд ч'ә'ва тә'ве дьнһер'ьн,
У һ'әңцамдькьн т'әмзайа ә'рша,
Һ'әму гәмара жере дьһельн
У қәбул дькьн көбарйа һесйа!

Тамаре ванда тиренж дьлизә,—
Сөр'а фьр'ина хуне һьлгьртн,
Жь к'өбра шт'ав һ'әвас дьр'ьжә
У һ'ьшйар дькә р'өһ'е қөр'на т'и!

Т'әви ньфуса р'өһ'дарбуна нур
П'әр'бакьрна мә нав сьбеданә...
Бәрхwә мәк'әвә йса к'ур у дур,—
Р'йа бәхтәварийа чәтьн мьк'анә!

МЭРЭЗА Р'ЭНГА

Нахьре авта гэлне к'бч'ада
К'оква бьрандын урт'а сэдьр'е.
Н'эваса н'эр'а нэма қолч'ада,
Бьн т'экэрада гөл тенэ қьр'е.

Асфалте ч'эн-- р'аст у щур'э—щур'э
We педа--педа р'уе хвэлине дахкьр,
Дьле weйн а'м. ах, ча дьқур'э.—
Лемьшта н'есьн эw тармьтахкьр!

... Эз хальфимэ гэлнед к'бч'ада,
У биранинед мын дьһьзһьзһьн,—
Wан шэwқ вэдабуи нав мерге ч'йада,
Ле вьр т'эв һесьра р'энг—р'энг дьр'ежһьн.

ПЬРСХАНА БЭРДЭСТ

Мир мэщ'лисе нэк'энэт, мэт'риб гэwйа чь бькэт?
Хбнцэ хвэндан нэ бетһьн, бьлбьл щида чь бькэт?
Аһ'мөде ХАНИ

I

Һөрке шьванэ гөре брази,
Н'эсаве һэқиe жь к'е бьхази?

II

Һәрке эл т'әшйа к'аре дьр'есә,
К'е we һ'але мын у тә бьпьрсә?

III

Һәрке хут гәврйа тәр'а чун дә'си.
Гәло нәһәңьн ведәре мә'си?

IV

Һәрке тө бь хвә чуйи нав гөра.
Қиле тужкьри нәһәңьн ы'ра?

V

Һәрке тө бь хвә дьхапи һәpp'о,
Ед дьхапиньн нәһәңьн гәло?

VI

Һәрке ч'ә'ве туж кордьбьн қәста,
Бәрбьр'и к'еки һ'ызрәта дәста?

VII

Һәрке һәвале тә дәркә'т хайин,
Нәһәңә гәло щьмаә'та майин?

VIII

Һәрке нәхвәнди дьбә ньвиск'ар,
Бо әвләде ви һөрмәтә, йан қар?

IX

Бәрке ә'дәбйәт дьбә щие п'әра,
Шөрәте чьма дьднә бәр п'әла?

X

Бәрке лакмуса һ'ыш—сәвда т'өнә,
Ча жь һәв дәрхи һ'өбре у хунә?

XI

Бәрке щьмаә'та к'өрд бе вәт'әнә,—
Хәрита дьне сәр мә нак'әнә?

XII

Бәрке сәр ч'ә'ве мә һәнә дәрхун,—
Тамаре мәда авдәвә, йан хун?

XIII

Бәрке машина т'әриҗе гьрт ба,
Карә бьгһиже щьмаә'та же ма?

XIV

Бәрке һәваләк һ'ышда р'ьжийә,—
Щайизә бежи — „П'адша тә'зийә?“

XV

Бәрке йәкир'а к'ардьки беп'ар,
Бәҗә, кө диса дәрк'әви дәйндар?

XVI

Һәрке сәрәкван е цафт'өнәйә,
Әw, йан бәрдәстие ақыл гөнәйә?

XVII

Һәрке хәлq муки хwә дькә һуки.
Тө ча нькари баре хwә р'уки?

XVIII

Һәрке шайеда гышк тенә р'уе тә,—
Чава те дәрхи—к'ижанә һудә?

XIX

Һәрке ль сәр тә дьбә дә'w у доз,
Чава р'ач'ә'вки феле Пиләтос?

XX

Һәрке тө һивнйя һәқнйя дадк'ари,
Бәс нинә сәбра е Көрмахари?

QƏCABED P'OЖAP'A

Әз зә'фи дури бәләкйя к'әтъм,
Жь мьн хәйидин шуше ч'ә'вканийя,
Ах, п'ара мьн к'әт шьвәр'йя чәтът,—
Р'ожа өз бьрмә сәр голөгәнйя.

Р'ожа эз бьрмэ сэр голэгэнийя,
Пыш мьнва дадан дэри у бащи.
Сэр дьлсахийя мьн э'мьр э'ерф к'энийя,
У мэр шулькин жь к'оле бощи!

У р'аһьштнэ мьн р'э'вьре саве,
Жь сөр'а ч'э'ве мэр'а тэ'в весйа...
Qəwazə xwəšne k'ət'by xəwe,
Ле эз бэр шəхта нэтəwийам heca!

Мьн ав вэнəхвар жь голэгэнийя,
Ньqо бум нава нэийнька э'змнн,
Хуне авит жь печ'ийа у пэ'нийя,
Ле hatə щутын h'өнөре зьмин.

У ньна т'эзэ эз хwə насдькьм,
H'ьзкн he к'абус сэр дьле мьнə...
У ньна т'эзэ эз wə насдькьм,—
Hун зькмакйеда һаж дьне һэнə!

Эз чакьм иро. ах. гəло чакьм?
Чава хьлазбьм жь көрме хəма?
Эз ча һewерза ө'р'нусие такьм,
Кө шəве хəвне мьн нəхьн qəма?

ЭЗ БЛЫНД ФЫР'ИМ У АЛЧАХ К'ЭТЪМ

Эз блынд фыр'им у алчах к'этым,
Кэч'ькно, шина мьн бькьн ишэв,
Жь шэwqe т'эмьз р'ож—р'ож дьqэтъм,—
Берйа хэзала ль мьн бу хэзэв.

Мьн дьхапиньн э'зман у нэйник,
Ав qэбул накэ qэйка р'oh'e мьн.
Гёла шабуне, ах, бу мьнмьник,
Дькэ п'ирqэ—п'ирq гёр бэр гёhe мьн.

Ах, к'и we вэкэ дэрге пашwэхтиe?
К'и кёнде хwэде да бэр кэвьра?
Ах, к'и далесэ авйа хwэшбэхтиe?
Пьрс жи дэрбазбун— эз мамэ вьра.

Бэрк хэбэр тиньн h'эйр у h'эwасе,
Дьр'ежнэ нава хэwн у хийала,
Ле к'ане ,к'ойэ гёло qэwазе
Мора изьне тинэ жь сала?

Баво, qэдимкэ э'йда qёрбане.
Хуна ал—гэвэз нэ'тка зар'ахэ.
Мьн хьлазкэ we qэрэбэрбанге, —
Халиче р'ожа тё бэр wан р'ахэ!

Кэч'ькно, шина мьн бькьн ишэв,
Хун ньр'ьт'иэ сэр дэнге бьре вэ,
Ль дьлар'эһ'этно, ах, буйя хэзэв.
Ле хэвне хвэйкьн р'энге бьре вэ!

СЭРЬАТИКЭ ТЭ'Л

Тэ'лайя тэ бу, йане бэхте мьн?—
Хвэ да орт'а мэ ши мьл—һэврази!—
— Дае, һэспе нер дьзи вэхте мьн,
Дае, һэспе нер мьн буйя йазн!

Һ'ьзрэта мале қэ нақьрқьсэ,
Бөһөстэ кел жи хэма чедькэ.
— Дае, һэспе нер ча дьр'эқьсэ,
Дае, һэспе нер нэхша ч'йе дькэ!

Сэвта тэйрэда—э'йда авазхас.
Көла дьлар'а фьр'нахкьр дэр—чол.
— Дае, һэспе нер нэмайя п'ехас,
Дае, һэспе нер бэгэмкьрийя сол!

К'и кө дьхвэзо мөйдане к'ывшкэ,
Гэрэ серида бьгьрэ сэмте.
— Дае, һэспе нер чьқа сэрһ'ышкэ,
Дае, һэспе нер қэ нае зэвте!

Ле нэ шьлийя, нэ ав у һэр'и,—
Сайийя— һ'эта кө ч'э'в дьбьр'ьн...

— Дае, һәспе нер хвә бәрда, фьр'и,
Дае, һәспе нер ьди эз бьр'м!

К'обра әршайә сйаре орт'ә зин,
Һе нә бьрйайә сәләфе сйара...

— Дае, һәспе нер хвә да нав ә'змин,
Дае, һәспе нер к'әтә бәйара!...

Бәр мьн вәбуйя дәмәкә ә'дъл!—
Вә'дә мәзиле к'ода һолдькә?

— Дае, һәспе нер сьм дани сәр дьл,
Дае, һәспе нер дьл п'екол дькә!!!

ХЕРНӘХАЗЕД МЬНР'А

Әз жи мншани һ'әмушка дьжим.—
Қар'анйя мале, хәбат. кәл у дәрд.
Жь қафе мьн жи шарна те гөжин,
Жь мьн жи дәртен шарна гьлие сәрт!

Ве мьн жи р'оке бьднә сәр мьла,
Әзе жи һәр'мә әрше бек'әнар,
Дьнйя нәбуйә мьлк'е т'ө дьла,—
К'а—к'ер'а майә дьнйялька нар?

Наве мьне ль кәврәкибә
(К'и занә — әв жи т'өнәбә дьбәк).

Сәре дөр'йане э'змане қобә
We һәвдө биркын йазы у тәвәк.

Бәле, гав—сәһ'әт бәр р'ожа хвәмә,
Кө we бәр дерн дайнә бәр'а сор!
... Дьһер'ьһ?— Эз жи бьраки вәмә,
Бдн чьма мын дә'вдьдһн һ'ьмзор?

БӘР БӘ'РА Р'ӘШ

Чьқас ч'ә'вада,
Чь то ч'ә'вада
Чуйһ аха сар...

У ч'ә'ве мында
Һәма сәр ванда
Дьки зарә—зар...

Йазыа т'әһгәзар!...

ДРОЗГА ННВӘКА ШӘВЕ

Йарәби, тө мын бьп'арези зу
Жь һәқ—һ'әсаве дьнейә қьр'еж,
Жь дьһавежийә ед кәлькмәжу,
Жь хәм у әшқе стәврә қөр'у,
У жь һәвгәле һ'әвсудә дөр'у,
У жь һәвале бьнвайә кәр'беж,
У жь һогьре нә дох, нә—дьреш,

У жь хйале неромейя геж,
У жь дьжмьне эьлда беду,
Жь „млэth'ьзйа“ к'аре вэдър'у,
Жь салхйе т'ере дэрхьсти стру,
У жь кбр'апе талаqr'эшэ р'еш,
У жь „к'ордh'ьзйа“ щарйа зьке р'еж,—
У жь h'ьзура ванэ qэрэт'у...

ФЭQƏT!

... У шабуне мьн— h'эйр—hэбуне мьн,
Хасбэйбуне мьн иди нэ вьрьн...
H'ьшйарбуне мьн— гөлвэбуне мьн,
Hэспсйарбуне мьн иди нэ вьрьн...

... Əм шарна шьерки дэрəwa дькьн,
Ле əв хэтана. фəqəт, нэ вьр'ьн!

ГƏЗГƏЗКЕ ШЬКЕ

Чь ньфусэ р'öh'е тəда,
Кө бэр р'ожа натəwə?
Чь газийə гөhe тəда,
Кө шəве жи nah'əwə?

Чь газийə гөhe тəда.—
Шэр' дькə бэр ч'ер'—дə'wa?

Шахвэнадын тар'һ'ан ида
Бэр п'энцэре һ'эрд ч'э'ва.

Шахвэнадын тар'һ'ан ида,
Һ'эзки дьл һе нэхэйдийэ,
Жь чь зэрэ—мумьсқала
Т'эбйэта нур вэльдийэ?

Жь чь зэрэ—мумьсқала
Р'окьрьнэ р'энге тэ? —
Т'ур'е эван һ'өщэт—қала
Бунэ э'дуе дэнге тэ.

Т'ур'е эван һ'өщэт—қала
Бунэ тэ'жи—т'уле һар,
Гежгэр'инга дэрбе дьне
Ль ван дьбэ хвэй—ст'ар.

Гежгэр'инга дэрбе дьне
Тө жь эшқа де бьри,
Ах, эв һатэ һапандьне,
У сэр бэхтда к'ур дьгри!

Ах, эв һатэ һапандьне,—
Тө бэрдаи нав дэрзйа...
Бь хвэ жи ма һесьрхьне,—
Шандэ пөй тэ эв газйа!

Бь хвэ жи ма һесьрхьне,
Ле нав һурке шушар'а

Дьбинэ— ча у'ще дьне
Тэ вэдчър'ьн пэй сар'а!

Дьбинэ— ча у'ще дьне
Хуна тэ вьр дьмьжьн,
Ле нькарэ нди ьне
К'аркэ р'оже дур, пешьн!

Ле нькарэ нди ьне
Тэ дэрхэ жь дэст у'ща.—
Р'йа шəwqа мал hat гьртъне,
У тō майн ль к'уча.

Р'йа шəwqа мал hat гьртъне,
Ньфуса we тэр'а ма!
Ле гəло we бе дитьне
Эwра дури ван qəма?

Ле гəло we бе дитьне
Ду—дэрмане газйа де?
Тйе бьгһижи р'астйа дьне
Гəло сэр йан бьн э'рде?

ДЭМ

К'и хwэ пыш дара мьраза вəшарт?
Эw к'и бу, кō вьр тьрс—р'ьцаф баранд?
Ишq дьлэрьзэ—һ'ал—һ'ькйате сəрт,
Ба налькьжə—һ'эвка р'йа бьранд.

Шьдйанэ хвэда баске тэйрэда,
Даре дьһ'эсын һьм мэзил. һьм э'рш.
Ле дэм гьранэ— we хвэ бэрнэда.
Бэхтэк, һэр бэхтэк к'этиэ кэвре р'эши

У аһа иди дьвэрэ к'озн
Жь р'өһ'е ишце у жь лева бе,
Ча һ'эсна сар— дэм майэ тэ'зи,—
П'эр'—баска һьлда қәвата һ'өбе!

К'и хвэ пыш дара мьраза тэланд?
Әв к'и бу— ч'э'ве һазйе гьреда?
Әв к'и бу— ч'э'ве мьн өса дэланд?—
Кө алики мьн һа к'ышйа педа!

Р'АСТИ ЭВЭ

Әз к'этмэ сара р'ожейә шәвқин,
Мьн дитыи р'әфе әсмәр у зәрйа,
Ишце һәвардор дькьрә былқин,
Алава гөла дабу р'у дәрйа.

Ле п'ара мьн к'эт бәста щәмөде,
Һазн ль мьн бу пира ньсубөт...
Әз нажим, бәле, һ'этани һ'әте,
У р'асти вьра һәрк әвә, һьлбөт...

БАЛЛАД ДЭРЬЭҚА К'ЭНЕ КАЛКЕ МЫН У Р'ЭҚАСА ЦӘ'НИЕДА

Та к'әва сьбе халинәбу шәв
Жь цәрда хәвна. мьтале хәзәв.

П'әнцәра дәсте бәрбанге чалбу,
У царәкер'а р'өһ'е мын қалбу.

Цә'ниа апе хвә пәканд жь мерге
У аэот мина чесйаре щерге.

Калко бәтһ'алә! Һәй—вах, ль мьне!...
Эварда чунә баво у ьне.

Эз жи һиштъмә гьва бәр мале,
Ле бәсә... Цә'ниә хвә дайә мьле!

„Һ'әйрана вибьм!... Чь то харзийә!
Сәр калкда һат... һәсп к'ө дьзийә?“.

Пьрса хало эз һыштъм беәвлә,
Баве мын дьран ч'ьр'ьканд хәвлә.

Бәр коне кало щьмаә'т гәләкә,—
Һатийә қасьде мере фәләкә!

Ле әв дәм һәрке сәрдап'е тә'лә,
Дьбәк ширнайи пышва дьтәлә!

Ньшкева конда қьр'ә—вьр' бьр'ин,—
Гьшка т'әвақә ль мын ньһер'ин.

Дина хвэ да мьн жь нав щйа калко,
Натэ р'уе мьн у бь дэнге дур го:

„Шунда намино нэвнем жь р'эфа!
Мьрати шибьн... Ле мэхон гэфа!

Нэсп ча зэвткьрийэ эви тьфали?
Э'мре ши чийо!... Зэ'ф—зэ'ф н'эвт сали!...“

У калко к'энийа... В'ьр т'эхминикьрын,
Кө тьрсйа, шунда вэк'ьшйа мьрын.

У калко к'энийа... гьрт ч'эпле мэ'ние...
Эз пэкийамэ дэр—сэр пьшта щэ'ние!

У калко к'энийа... Р'ожа тэр'ьки
Кьрэ зьнгэ—зьнг— к'эсэр нэр'ьки.

Нивйа мьн бун хушк—бьре нур малда,—
Щэ'ние хвэ бэрда р'ожа шэмалда!

Тэ'в дьтэйисн ча зер'е алт'уз,
Мьн данэ бэр хвэ диса бэрп'ал—дуз.

К'эне калке мьн дабу ван шушэ
У шушэбэнде р'ожа бегошэ...

У дьр'эрьсанд щэ'нийа навтэ'жи
Нав ши к'энида бэзэкэ тэ'зи.

Бадьбун мьле газ у белана,
Щэ'ни—сьнцьри жь дэнг—нэлана!

Бае к'эн дьчу п'ьшьке щэ'ние,—
Бьрц дьдан сьма, дел—бьжйа, ө'ние...

Ч'йа қәләфиска р'уньштын келе,
Кө вәхән к'әне р'әшкали эле.

Нав шәвқа к'әнда мьн гьрт р'йа һәве,—
Бәрбь һәрәма жор— дивана тә'ве.

... У дәнг дьһат жь дьнйялька гәвр:
„Та тәвәк шинә, һәнә тә'в—ә'вр.

Бей р'астһатьнед кальк у нәвйя
Әз кәлзбәстьм бәр зәрпе тә'вйя.

Qөр'на сәвдасәр. чьвайи гиро?—
Калке сьбенә зар'оке про!...

Ч'ә'ве исафа хвә п'аки вәкә,—
Дәстем р'астһатьна ван—нәвйя мәкә”.

ПЕ ЧЬ МЭЗЬНБУМ?...

Дәре от'ахам вәбу ньшкева!
Вәнәбу! Qәй бей т'әқйян дар у т'әхт!
Жь сәрики ч'ук, педа һ'әр'иева.
Ль мьн ньһер'ин дө ч'ә'ве сәрвәхт!

— Баво, тө пе чь мәзьнбуйи һа?—
Пьрси, у һерса мьн же сьльки.
Пе чь мәзьибун? Дә вәрә ньһа,
Дәре жь бьн ви баре тәр'ьки!

Мын дькарьбу быгота, һылбэт,
Һама царкер'а: „Пе аве у нен...“
Мын дькарьбу... Ле лазьмын щә'д—
Щабе һа кафе мида р'унанен!

Жь шабе бетә'м, авэлорки һәрк,
Жь шабе п'енә'и, бебаскә п'инә,
Заньм—мә'де ми ләвдьк'әвә бәрк',
У әв дьзиви гөнә мын тинә!

... Р'асти жи, әз ль дьнйалька гәвр.
Гәрме—сәрмеда пе чь мәзьнбум?
Мәримә, бәле, хвәй р'әщал у дәвр.
Ле пе чь бумә хвәй қәват—қәдум?

Дьбәк пе дурне ьнейә к'арбар,
Дьбәк пе п'әр'е сьмеле это.
Иан жи пе шире стәйрке щәбар,
Иан пе мьжмьжке тә'вейә бь то!

Дьбәк пе хәвне дьвәрйан жь кон
(Ле әв ә'змане шәве нибу хут?)
Дьбәк пе р'өһ'е мергайи озон,
Кө дьк'әнйә бь қыр'авйә йагут!

Дьбәк пе ба у багәре ван ч'йа,
Кө дәв дькьрнә сьнге пешмале,
Кө әз дьгьртъм пе ләпе һ'ьрч'а
У давитмә бәр бәхша бәрп'але!

Дьбэк пе доле бьрц у бьруска,
Бь к'ижане шьр тенэ бэрдане
Лейи—лемьште баран—тэйрока,
Ч'ьр'ьк қөр'ьхне пе те бадане!

Дьбэк пе кэмбөйө мьжейи к'оч'эр,
Кө бащ һьлдьда жь бина һ'эмйа,
Дьбэк пе дөңгө шьванайи ч'ьр',
Пе бэхтəварйа бьрхька у мйа.

Дьбэк пе база кьһ'елайя шəнг,
Кө дэрдьк'эт жь зэвта мэзиле,
Р'өһ'е мьн т'эв we жь қальбе тəнг
Дьфьр'и мйна тэйрке мэсиле.

Дьбэк пе қысе мэзынайя һ'эмд,
К'өбра к'ижана Лальш бу у Шəмс,
Wанда вэдьбун һ'эзар дэргə, сəмт,
У дьтэйисин һ'эзар нет у лəwз!

Пе чь мэзынбум?... Чь заньм— пе чь?
Пьрсе көр'е мьн бэхтр'а зəф тирьн!
Ле əw... Кане əw? Фелбазе ч'уч'ьк!
We р'азайя сэр дивание ширьн!

МӨКӨР'И

Қөлынга гьрт р'йа əзмане Лальша нур,
Ле əз диса жь сөрбəтне данəгэр'йам,

Вөгәр'йамә сәр һ'әвалә дьлө бәстур
У р'уньштъм. һ'алә хвәр'а вьр т'ер гьрйам.

Мьн сонд хварйә—сонда сәре сьба ә'зиз,
У бәр дәсте хвәде бьра ад—қьрарбә,
Ware шайа дьлө мьне бьминә сис—
Һ'әта р'ожа ә'змане к'өрд ль мьн к'арбә.

Һәр ә'зманәк дора қөлба хвә дьзвьр'ә,
Һ'асьл набьн бәхт—р'әщал бь қөлбе хәлқе,
Сәр бьрна мьн хәм шна хвейа чьр'ә,—
Әзе к'әнге гәло бьбһем дәнге һәқиә?

КЪРЕД Һ'ЪЗРӘТЕ

Чахе халә мьн дьхвәст щикида һәр'ә бь
хьзмәт,
Тә'рибарер'а р'адьбу сәр п'йа, мәщәр
дьшьданд,
К'өбара сьбе дьһ'әсиа ль р'әнг—р'әваза
мера,—
Жь ә'рше қөбә дьдае созе р'ожәкә вәршәқ.

Бала хвә дьда стәйрка сәре сьбе қасәке,
У вәдбәшьри бьн сьмелада нәрм у хвәр'ази,
Р'астдькьр орхан—бәр'е сәр зар'а һьнәки
чуйи
У һеди дьчу сәр канйа бьнйа зомейә ә'сил.

(We гаве щә'нйе дькрә һ'ир'әһ'ир'—хало
шадьбу,
Жь бәхтәварйа һел—бәза һьмбәр хвәда
дьшьдйа),
Р'адькьр ськ'ә. у щә'ну бь хвә дьһатә
бәр кон.

Бәдәвбу щә'ну... Жь бәдәвиер'а дьготне—
К'аве.

Р'успйа дьго. кө щьсне кьһ'еле ә'рәбийә әв.
Мәрйа шәрмдькьр бь һәрдө ч'ә'ва ль же
бьһер'ә,

Ә'знав бу. хальс—минани п'ела зер'е
һ'әланди.

Хало дьготе— „Ә'зица мьн“ у же
т'ернәдьбу...

Дькарьбу хут бае самер'а тек'әта қоше,
Т'ө мәрал—аһу бәр бәз у р'ава же
дәриәдьк'әт,—

Бинайя ч'ә'ва зутьр дьпәкйа у дьгьһиште!

Тәйрар'а дьго— һун нәфьр'ьн, на, әзе
бьфьр'ьм.

У тәньк бу әв. назьк у шьмшат, хәфиф у
сьвьк.—

Һәрке сәр синг у бәре зәрике әв
бьр'әқьсйа,

We мумьсқалә бәрфа бьк'ьр—хам
нәһ'әр'ьшанда!

Хале мьн дьго, кө әв дькарә тә'риедә дурва
П'ор'әки сәрия нав һьрия мийа қарда
т'әхминкә.

Дьго—бәзедә өса дьчә сәр қәйдәки ә'дыл,
Кө қаше вәхви— жь финщане we
нәр'ьжә т'ө ч'ьлк!

Дьго, кө һәрке гиһа бьтәвә ль бәр'не
жерин,—
Әве ә'сәйи бь тамаре дьл һ'әже бьһ'әсә,
Һәрке хәзаләк р'абә-бьч'ерә нәпәникеда,—
Әме дәстхвәда ч'ьркина р'өһ'е зила сәкә
вьр.

Щарна мьн т'ьре әвә— ва заре ль we
бьгәр'ә.
Wәк Боре Мәме, һәспе Ак'илес, wәкә
Букефал...
Ах, К'аше өса т'әви һәвдькьр р'асти у
ч'ир'ок,
Кө ч'йа дьбунә дөве һ'әвтсәри, әз—көр'е
п'адше!

... У бәр кон дьбу ә'йд—ә'бубәта
зингәмкьрьне...
Бәре һьлдьда хало қьшави— әв
мәһ'әсдькьр.

Шадькър дел у бьжйе нарьнци бь h'эйр у,
h'əwac.

У бь к'сфа дест щарэкэ майин
т'имардькър эw.

Хале мын öca эw т'имардькър, ча h'өр'öме
кэм

Пегасс баскин щэфэне хwэда
h'ьлудькърьн.

Хало мьқар'ьм у һэргав h'эйра weдабу öca,
Ча Вилйа Щонсон бь к'эл бэрбьр'и
мустанга дьбу.

... Хало h'өб у р'эз дькърэ мала мере
ог'ьре:

„Ог'ьре бьди қьраре қэнщне. бэхт у мьраза,
Ог'ьре бьди гэмйе сэр ава, мө'сйе бьн бэ'ра.
Ог'ьре бьди тэйрөде э'рша, һэр р'ewйа у,
мын!...“

Т'эв ви дөа'йи һьлдьда бэрзинг, бь ч'э'ве
фанос

Ль Шэмс дыһер'и у давитэ сэр пышта
щэ'нйа ше.

Хөбөре һэрэ эмлийэ ширьн дьлда
дьжьбарт,—

Һ'эб—һ'эб давитэ гөһе К'авейэ тужэ
к'еврушки!

Паше һьлдьда зине көрманщи у
щиwардькър

‘Оса ши·бь ши, фәсал—хәмхөри у бь
ностати,
Ча хәмла буке һөгьр ледькьн бәри
брьне,—
П’еч’йада—шөрәт, сәр лева—сонда дара
мьраза!

Нәрм дьчу—дъһат у дәрбаздыкьр синабәнд
у қуш,
‘Нав дәқәкеда дьгьрт—дъшьданд кәжи, тәнг
у бәр,
Wi т’әркәбаг’и жь к’әрте қарп’уз, қаша
дәрдыхьст.
Қайш—қолане зин ,хөрщ, бәрк’авк йәкцар
сәрда бәрдыда...

·Сәр пашне дани К’аве гәмдыкьр (әз мәт’әл
дымам—
Гьшка серида һәсп гәмдыкьрын, хало—
ахьреда).
Wi сьвтә сөлөф давитә нава шор’ава
т’әмьз.
Ле һу—һу, т’өщар нәдыкьрә дев бәри
сйарбуне!

We шунда хало вәдыгәр’йа кон у тә’ште
дыхвар,
Пер’а жи т’әми пире, жьнхале у зар’а
дыкьр.

Бә'лгики qöt'ни жь нава стер' дьк'шанд—
һьлдьда,

Дьго— „Һевйа мә ма йа Хwәде“, у жь мал
дәрдык'әт!

Бә'лги щидькьр сәр зин у дьзгин дьгьрт—
р'едьк'әт,

Уи дәстк'ешдыкьр щә'ниа ә'рәби— та
бьниа зоме,—

Уьр мадулки лынг давитә зәнгөйе — К'awe
сийардыбу,—

Навсәра ч'иар'а дьфьр'и— дьчу бәрбь
хьзмәта хwә!

... Тө жи дькари өса һазьрби, өса бьжбери,
Өса т'имарки, өса зингәмки у өса хwәйки
Щә'ниа шьерейә ә'слийә к'өрди, кө
дыр'әқысә

Нава р'эвое Лальша хуна щьмаә'та тәда?!..

.
.
.
. !

ГАЗИ

Ча хөбөрдана бөр пәснайә к'әл. ча сйа
батбуне,
Шьвета эша бьн пьч'әнгеийә хайни у
зенди,—
Тә'рйа қөрқөшум дайә сәр р'өһ'е мьни
зеранди,
Стәйрке йагут дьзарьн мина һесьре хуне.
Р'әх мьнр'а ә'мьр дьбәзә мина лақьрдикә
жә'р.
Бь к'өлма к'озйа нет у хйала дькә һ'әүша
мьн.
... Әз қөлынғаки п'әр'шькәстимә— мамә
дәродәр...
Думана р'ожа we к'әнге һьле? К'а Лалыша
мьн?

БӘИТ'А ЩЬЛҰА

Ишәв вәбу чьрйа пеш.
Хвәйа мә бу чьрйа пеш,
Һьлдьм гөла һесьрк'еш,
Һьлдьм дәфа һәваре,
Һьлдьм дәфчие мәжу ле,
Тә'рибаре кө бор кьр,
Бәре сьбе кө сор кьр—
Шәмсе зәрбав кө һьлһат,
Бьшкожа нур да қәват,—

Дәсте көр'е хвә быгрым,
Дәсте қиза хвә быгрым,
Диза сөр'е хвә быгрым,
Диса иза хвә быгрым,
Бежым: „Шәмсо, шә'дәйи!
Сөнәтхана вә'дәйи.
Ах, қасьде мәвлейи,
Сәр у быне қәвлейи,
Дь нав ә'йна чарбәшәр
Кө дьчи сәр к'өрсйа зәр.
Хвәйо. вәрә һәвара
Мьн у һ'әму хәвара,—
Һьлжәи т'ьрба хунсарие!
Дадә дьрба бирсарие!“
Һа бежым у нәтьрсъм,
Һа бежым у быпьрсъм,
Һа бежым у р'авәстъм,
Һа бежым у нәвәстъм,
Һа бежым у нәгьрим,
Һа бежым—вәбьн бьрин,
Вәбә жана қөрбәте
Бәр диwana һ'ьдрәте...
Вәгәр'ьм у р'әщакъм,
Гази ә'рше қәнщакъм—
Һ'әта т'әриқ бьр'әқә,
Р'әқа хуне бьләқә,—
Хвәда бьбьн һеср у һ'ьш
Канйа Сьпи у Лальш!

БЭЙТ'А МЫЗГИНЕ

Сәкһнимә т'эвдарәк... һөван мьле мьнданә,
Иһ'рамһ'ош у хәрқәп'ош— дәсте мьнда
һәраһи.

Рөһ'е мьн вәк зәргәч'о нав сөр'әкә
дьнданә.—

Әз дьчьмә Лальше—горидар у ч'ә'всайи.

Ә'рша нае мьзгини, т'өщар нас һьлдан т'оқ.
Чахе дурә Как'ешан у незикә пә'рне неи,
Тә'ристана ч'ә'вада набьрьқә қә т'ө шоқ.
Дьхафьльн гава р'өһ'. дьлада—си р'удьнеи.

Чь то шәве хәвнәр'он, чь то һиве
р'ук'ьр'нук.

Чь то тә'ве бь һевни, чь то р'оже т'ьмдауәр
Qөле дәрзйа we к'аркьн, п'ьре ә'щеб, чава
мук.

Ле әз гәрә дәрбазбьм, мерк'ини хвә бьдмә
бәр!

Бьп'әльшьн we сәр р'йа мьн чь қақ у
қәдәхә,

Чь то кәвьре һәстә we һәрашкьн льнге мьн,
Чь һ'әвсуде фьр'нахбьн, we ә'йанкьн сере
хвә

Чь то сфинк'с, медузә, чь то мемьл. һ'өл
у щьн!

Чь то һ'ашуц у мацуц we һ'ыцумкьн
ньшкева,
Чь то Р'әше шәве we бьгәр'ишын тас мьн,
Әзе р'астн чь то зйа у хунгорйа бем р'ева,
Чь ә'сабе мәрвьхөр we бина мьн һ'әщамкьн!

Чь то дewe һ'әвтсәри we бьһөр'ьн
қәлпзөлмк'ар.

Чь р'ә'вьре һ'әзарп'е we ча бац р'өһ'
бьхвәзьн.

Чь то зәре батбуне, чь то т'әле нәдиһар,
Чь то бәньк—һ'ьмайил we сәр мьнда
бьр'ьжьн!

Чь то Бәк'ое Ә'ван, чь то бәйт'у, ә'варә
We дәрк'әвнә пешйа ve нәвса дьлер у
р'әwәнд,

Чәнд щара у чәндьк щйа бь соз—қәwле
дөбарә

We лебьн мьн басхункьн ча мират'хөр,
зә'вабәнд!

Чь то зәрие гәрдәнгаз у фьреште
шәп'алп'ош

We газикнә хасбаг'че һ'әзар т'әwзә,
бьркан ле,

Авьлһ'әйат, мьск, ә'нбәр we ик'рамбьн —
„Wәр, бьнош!“,

Н'әүзе мәрмәр we бь хьмс бьбьрқиньн
бәхт—тале!

Чь тәйрьке бөһөште we п'әрваздьн дора
мын,

Чь то сәште wәк ч'әшә жь нав дьл we
һьлкьн сйа,

Чь сербәнде зурьки—дьлде хwәр'а һәрк
амьн,

Бь һ'өнөре әхтәра we бойахкьн фелбайа!

Чь шакәч'е навкелкхас жь к'оч'к—сәре
диwарбәрз

We шагөла бавежнә бәр п'йе мынә
wәстйайи,

Чь то бә'ре Сор. Сьпи we бьқужьн
һ'әзартәрз.

Чь Навзике we бенә һөwарйа мын омдайи!

Ле әз гәрәке һәр'ьм, бьқәдиньм р'е—дьрба
Гог'гот'әе шәв у р'о. данәгәр'ьм қә һу—һу,
Пашда гәрә нәнһер'ьм, мән'кәмбьм бәр
һ'әму ба,

Кө небьмә хвейа чьр', йан кәвре сар, беду!

Гәрске ча қөләндәр, пилигрим нетфьр'ьм,
Кө бькарьбьм һьлдьм хут К'аса Щьмшид
ахрида,

Кö бьһ'эсьм зэмина Сöр'е гетйа хэвн,
бебьн.

У динаркьм ньфуса э'нзэлийэ р'у э'рда!

Исафа мьн ча э'саф, чава быт у ча бангвеж
We мьн бьбэ—бьгһинэ мэраца дур вэшарти,
Кö дэрэм жь р'ожа тэнг, сэкьм лэвза
р'эванбеж,

Кö төабьм Лальша һ'ыш—сэвдае бöһөрти!

Ча Улисе нöһи к'öрд— ва вэгэр'ьм
гэрэке.

Хвэ бавежмэ бэр бэхте Элдорада қөвза
р'аст.

Ит'ака мьн Лальшэ—сэр сьмата шэваде,—
Т'ухе э'сыл жь лэк'а у һьзезе we п'араст!

Һэрчи бьрин һэнэ ле, бьрине дьл, р'öһ' у
ч'е'в,

Бьрине к'ур у мэзын, е һэста у мелаке,
Бьра зукьн бьднэ сэр р'йа вэдькьм чава
хев,

We хлазбэ жь дэрда—к'и гьһиштэ we
Шөвқе!

БЭЙТ'А ГЭШТЕ

П'ешк'ешн бэрэвкьред зарготьна к'өрда Н'эщис
ЩЫНДИ у Щэлиле ЩЭЛИЛ дькьм.

... У р'ожа мьн вэдьгөр'э
Нав венэкэ дур у қэлпсах,
Дьле мьнр'а шьр дьк'ьр'э
Ардьмикэ зенди һэр чах.

Әш ледьхэ— дьһ'ьлшино
Суре орт'а зьманада...
Ах, һэр щйа жи хут әш шинэ.
Кө п'ел дьдә дэманада!

Лальшә әв, йан П'аризә?—
Аликива т'әвнәв дькьм.
Чахе дурва бе һеверзә
Дьле һесра р'ач'ә'в дькьм.

— Р'ожхера тә, Франсуа,
Ах, Вийоне дини гөнә!
Тә насдькьн һ'әмушк зува,
Ле һаж мьрна тә кәс т'өнә!

Йазн йа хвә занә зә'ф баш.—
Нә бь заре тә we пьрсн!—
К'анен жьн у қизе навқаш?
К'а бәрфа дөһ дьтәйиси?

— Р'у—һәватә тә к'е буйи?—
Севьрдаре бәйт'а Мьскин!

К'энге һати? К'энге чуйи?
... Биреданыи дэрзи йәқин!

Дьбәк йази бәри Вийон
Фыр'асста тә қәсьди,
Қанун—қәйде ве дьнйа р'он
Ә'ламкыр бь заре к'өрди!

Ә'сә сөр'а бош—бәталне
Тәркәсәри дьне кьри,
Зәһьщанди т'әв зәвалие,—
Бәрбь мерга бәйт'е бьри!—

К'ане Бәлқиз? К'а Сьлеман?
К'анен хәсе ль вьр ә'зим?
Бьрриада дьр'йа гөман—
Р'ожәке бе сьрйа мә жи!

Ле чь бор'и? Чь бор'ижән?
Тә қәбулкьр һ'әжа һиве...
Пьрс тәр'а бу һәрк кәвәжән,
Кө бьжәни сйа бәһиве...

... Дьқужә нав р'ожнәмада,
Қафе мьнда қөр'на бисти,—
Дьхальфьм нав тә'мада,
Ле, ах, диса йәкә р'асти!

К'аса р'ә'ме вәдхөм әз
(Ч'ьлк—ч'ә'вар'а т'ьжи һесьр),
У дәртемә соқақе ләз—
Льнге мьнда соле өсьр...

БЭЙТ'А СЭРЕ СЪБЕ

К'этэ э'рша боре бэзин,
Бэйсусьн ле дьзгин у зин,
Дөр'е шабу мире сора,
Вэршәқ водан и ер у жора!

Хвәш дөр' йа бор, вэршәқ йа бор,
Лалыш йа бор, йа бор, йа бор!

Нәйник бунә нур сәрансәр,
Тышт нәма. кө шәрифбәшәр
Чардә тәвәк э'рд у э'зман
Сәр к'әфа дест бьбнә дәзмал.

Тәвәк йа бор, дәзмал йа бор,
Лалыш йа бор, йа бор, йа бор!

Ишқе қәланд урт'а мемьл,
Хөльқәте бу баск у мьл,—
Мәрһәбани, мәщаз у щор,
Чәрх у базар ле бунә щол!

Мәщаз йа бор, базар йа бор,
Лалыш йа бор, йа бор, йа бор!

Ле бәр дьле дөр'еда һәр
Чьрас ма, кө шәрифбәшәр
Чардә тәвәк р'өһ' у исаф
Бьбнә Зьмзьм—Лальша саф?

Исаф йа бор, Зьмзьм йа бор,
Лальш йа бор, йа бор, йа бор!

ПЕРГАМЕНТА СОЛЕЙМАНИЕ (qör'на VII)

(бь т'әрщма көрманщийа ньһа)
Һормозгае р'ә'м— агьргае гәш,
Оса жи гәвре сәр мәр'айи хвәш
Ә'рәбе зорк'ар кьрнә Хабуре.
Жь гөндед бал мә, жь шаред сәр р'е
Жьн у кьнеза we дил бышинә,
Мере аза we ши р'уихинә,
Р'ава Зәрдшутра Ману һьлда дәст,
Бь заре һормоз хьлазнабә кәс.

БЭЙТ'А МАЛА БЕХВӘЙ

Ах, һ'але мьн дәст бәрдайә, нә т'ө һ'алә,
Ньфуса мьн хьрманеда ва дьналә,
Qәй бежи әз дадьгәр'ьм жь нав мор'е,
У бехвәйти мьн дә'вдьдә бәрбь гор'е.

Qəй бей ленə һəв һ'əмезкьн бан у бьнр'ах,
Нəйнькада— ча бəшəра мамə алчах.

Инк'ар дькьн к'əбарйа мьн гəзгəзк, мьшк,
мə'р,

Ах, к'лита р'əш ча дəре мьн к'əт хвəбəр.

Ле һ'име мьн дьһат данин һе we һене.
Чахе бу т'əхт бо п'адше мьн дəр'а дьне,
Чахе педа—педа бə'р бу дор т'əхте хас.
Чахе п'адше мьн дани сəр бадн у к'ас.

Р'ьк'не мьнда һе we һене ə'мьр дьһист,
Чахе р'əжа морк'əве һат—пер'а гьһишт.
Чахе сйарбу п'адшае мьн ль морк'əве,
Жь щн лəқйа сəва гəр'е, ле нə—р'əве!

Мьн we һене к'ьвшкьр бь сйа чар дшвара,
Чахе гəр'йа п'адшае мьн чар к'əнара,
Кьр т'əсəлйа һəрчар дəрга бь р'йа сəр'е.
Ле сəйпрни һəрчар йаре дəрге дəр'е.

У we һене əз бумə хвəй бан у қан'н,
Чахе морк'əв сакьни ль Канйа Сьпи,
Чахе п'адше ль Лальше дит щн—ст'ар
У фьр'нахбу, бəзмеда го: „Һəқə у war!“

У жь Канйа Сьпи п'адше хəльқəтһ'ьз
Һавен һьлда у пе мəйанд бə'ра дəнгьз.
Жь духане вьр хəльқин чардə тəвəк
Ə'рд у ə'зман—фьрəбу бəр я'сен говəк.

Славк'еша Каниа Сьпи бумэ эз һэр,
Дәүрада әү буйя һавен, мор у бәшәр,
Лалыша нур қолба мьнә— ча ишқа һ'ыш.
Зьмзьм һ'әңцә—ча р'е—дърба сьдге т'әмьз:

Ле сәре р'иә бе хвәй—хөдан ва мамә эз,
Дорбәре мьн херхвәзнер'а т'өнә т'ө кәс.
У қанате һ'әңцәре мьн шыкәстинә,
Чь ба һәбә—дәриә дьхә, дьбә—тинә.

К'а әү зирәк,-- бь кәвьре Лалыша нур
Тармытахкә һелун—қәсре хвәйиә дур?
Ль қөрбәтне кө хирәт ван быщвьнә,—
К'а әү Муса, вәки пешне к'әвә, бинә?

Ле чьмк хуна ванда хәвна мьн ант'ехә,
Иазйә мьне р'окә ә'сә дьла вехә!
Әү һькары һ'ө кьраса алавакьн,
Әү гәрә бен—мала бәхте хвә авакьн!

На, әве бен бәрбь һоле бәрә—бәрә,
Әү һәһельн— мьн бьалә т'ө қәрқәрә!
Дәүса мьн we бьбьрьқә Бьрща Бәләк,
We қөльхи мьнкьн диса дәүр у фәләк!

К'ОРДСТАНЕР'А

Дьбэк тө хвэр'а һәма ч'ир'оки,
У гьһишти мә жь мьже вә'дә? —
Кө мәр'а йәксәр көл — дәрда р'оки
У һа бьр'ежи хуне бехәдә!

Ль қумьстана р'өһ'айә қьр'аш
Дьбэк тө хвэр'а һәма серави?
Әм бәрбь тә тен бь к'әл, һ'әйра а'щ,
Ле п'әйданакьн ч'ьлкә... қьр'ави!

На!... Тө һәбуийн һе бәри бәнде,
Т'ашп'ош буйн тө, хвәй зәрп у һөрмәт,
Ле кө мәнщәнеқ к'әтнә говәнде, —
Тө авитнә нав дәлк'базне р'умәт!

Бәр п'йе т'әриқе к'әти пьштосан!
У сәр тә к'әнйан дөр'зие вәлезьн...
П'әр'анне һ'ьшиар хәзне тә һ'әсийан,
У һе — һе дәве һәвдө далесьн!

Тө ньһа буйн Сфинк'са Шәрқе
У ләбәрдьки хйале к'өрда,
Чьмкө лаһе тә минани хәлқе
Вәхтеда шаба т'әриқе нәдан!

Сәр мә һьлнае йазйа ә'wрайи, —
Тө хуна мәда буйн эша а'щ,
Әм де дьк'әвьн зәдәһьлдайи
У дадьбрьн беә'йд, беилащ!

ДИСА К'ОРДСТАНЕР'А

Чөнд һ'эзар салә— Атлантидае
Гәф—гөр' дьгәр'ын занәе мафул,
Ньзани чьма— һ'эта—һ'этае,
Бәр чир'окәке аһа бунә қул!

Ле тө, вәки нә Атлантидаи.
У ондабуиин р'ож нава р'оже,
Тө, вәки көла ван әвләдаи.
Чава дьһели. кө исаф р'азе?

Ле чьма тә жь бьн ләпе ә'дө
Динарнакьн әв мафуле дьне?
Нәви сегоша Бермудеиин тө?—
У әв дьтьрсьн жь батмишбуне!

На!... Дьнһаер'а лазьмьн шабун,
Вә'дәбьһерне һ'әваск'арә сор...
Наве тә мина п'әрче тиренжхун.
Бәр мә ба дькә хәлқе матадор!

АНАБАСИС

Җакоб Мовсеср'а

Әз к'әтмә ве гежгәр'инге
Мәрт'ала Шәмс сәр мьле мьн,

Чь то гöман һабун һинге!—
Ишқ дьр'ьжйа нав дьле мьн!

Ч'э'в кьрэ мьн мә'сие бь соз,
У пешда чум бэрэ—бэрэ.
Дьле мьн—шан, һ'эснн—ле моз,
Ч'э'в—һэйнике хас—һ'эзарэ!

Qар'инада дьбу гöлав
Wэлатэки сэршьмақи,
Жь к'ö р'окэ агьр--алав
Щэ'нйа хуна мьн т'эр'ьқи!

Ле мьн дит, кö дэwса wэлет
Мэйт'эк к'этийэ бэр п'эр'анйа.
Пешэwьтие стöқлет
Дьлизьн сэр п'осте мә'нйа!

У п'эр'ани қил—һькöла
Туждькьн пе лнстьке ван.
Дэрдьк'эwьн жь қöлч—қöла
Һэр т'эк „ахе“ бьһагьран!

Вьр'бу щьнэт, вьр'бу wэлат,
Һэбу т'ема, һэбу лепи...
Qилар'а чь?— Хwэй бун щэлат.
Кö сэр к'ута кьрнэ т'ипи.

Ах, нэхwэзи берйа бесэ,
Ле кö сэ хwэ нэдэ қала,

Урт'—ощах жи гэрэ весә!
Мал бәлабә ль сәр мала!

... Вәдр'әсә ча льбасе р'ис
Мәрт'ала Шәмс сәр мьле мьн.
„Анабасис! Анабасис!“—
Дьпәкә жь нав дьле мьн...

КОЛА ДЬЛАР'А

Тәр'а дьготын, кө тө мерхаси.
Тө хвәденаси, тө ә'сле хаси...
Ч'ә'в тә шелу бун жь ве һ'әшише,
У тә р'абу да қәме у шише...
Тө буйи Каһен, буйи зьнек'ар,
Чьқас чу—к'әтә быне зйане к'ар,
Т'ө қәйдәйир'а нәһати р'әе,
А'щәа'щ к'әти щане дьниәе!

Мьжа межуда ондабун мал—һ'ал,
Һ'өлма хвәһ'ьзие бу гьлице һ'ал—қал,
Ле кө һ'ьше тә һатә сәре тә—
Һ'әшиш дапалйа нав нәнәре тә,
Дәрәнг бу ьди, дәрәнг бу, дәрәнг,
Жь тә дьзибун мал—һ'ал, бөхт у р'әнг,
Чуйи бәр дәрйа... Да сәр р'е—дьрба,
Тәр'а һишьтбун... дьле мьр'тьба!

БЭЙТ'А ТАУСИ МЭЛЭК

Чь те гѳваштьне, эѳе диса жь һэв дэр-
к'эвэ, чь те сьсткьрьне, эѳе диса ч'ьр'
у сэрхвэбэ, чь те п'елэскьрьне, эѳе
диса гѳлвэдэ, к'е дьхвэзэ тыштэки жь
хэлде бьч'опинэ, эѳе бь хвэ ѳндакэ...

ЛАО—СЬЗИ

Ч'э'ве мьн фэни гѳре сьвате,
Е кѳ нэдитйэ һ'эвт сала кэри.
Зува дьгэр'йа ль р'у һэѳате
Сѳр'а ог'ьра бе пышт у зьри.

У жь нав мьжа щэфэне амьн
Сэре тэйи к'ав бльндбу э'йди.—
Тэ шахвэдайэ сэр бьнэщие мьн
У тѳ бэр р'ава ч'э'ве мьн к'эти!

Ах, к'а чь һэйэ жь тэ бэдэштър?—
Бэшт у к'эрэми бо бинайя нар,
We р'эѳша вэршэѳ һори к'амчокьр,—
Тѳйи сэрт'аща зэрпе Хѳльѳдар!

Гэрдэна шьт'ав, лбсе агьри
Дьбрььѳини чаѳа шабэни,
Qэ т'ѳ р'ѳһ'бэра сэр хвэр'а нагьри,
Тѳ э'рш у к'ѳрси һэрк дьһ'эбини!

Тѳ тави у си — тәйрка тә'ва т'е,
Тә бәхтәварйа тиренже р'әшанд,
Буйи қасъд у қәваза Хвәде, —
К'аса ә'нзәли ши т'әви тә шанд!

Тә жорда ани әв к'аса автау,
К'и вәхвар — чу сәр өлме қат'ани,
Нав хуна мәда тәйисси автау, —
Тә стусе мәда т'оқа хвә дан!

Сәва мә буйи тотем — пешимам,
Буйи сәрп'әрәст. аман у ават,
Лальша нурр'а буйи пыштован,
Канйа Сьпир'а — һәвар у атқат!

У ледьк'әтын дәфьк — шьвевеи,
Р'ә'м — мөһ'бәтеда тө сйар дьбуйи,
Ә'бубәта тә нәрм дьбьшкьви,
Мләте Шәмсва динардьбуйи!

Бит'әр нәдьбун чидаре сава, —
Һ'ьжмәк'арнеда дьл һе дьзарә!
Дьмьлмьлийи қөт'ами, чава
Хөре ч'ә'вайи һәри бьжарә!

Бешьт, ләма жи зара у ч'ә'ва
Әм харьн, һөвдө кьрьнә агьр,
Хвә к'әнйан — нә мә, шөр' данин мөва, —
Гьвә иблиси — сәр һола п'ахьр!

У чымкө жь тө вөнэк'ышйа кәс
(Тө наздар буйи — тәйрка бөһөште!).
П'әйдабун мәр'ыз, зьнек'ар, дэхәс,
У дөтирәтне банзда тәньште!

К'ока һәв анин сәр тыште нәтышт
У ль һ'әфе ч'йа бангдан — „мерхасо!...“
Хәлq педа бу мал — хwәй дәwләт у пышт,
Ле һе һәв дьхөн Һ'әсо у Кәсо!

Ә'ли дьһуна хәте һөв'рмьш,
Щьзирн дьда р'әqасе хәбәр,
Щьмаә'те хәзнә р'одкьр жь һ'ыш,
У Хани дә'wa йәктйа бәрк' дькьр.

Ле тө готи шер. һ'ьрч' у гөр бйайи
Ә'р'әфе дьнйа хөртне у зоре,
Гәрәке дә'бе мәр'вхөр бйайи,
Кө щне мә һәбйа ль сәре жоре!

Шуре мә п'әр'е тәйи р'әнгин бу, —
Әw шуре чава е бьр'а бйа?
Шане а'ләме ширqин — р'ынгин бу, —
Назкайа тәе ча йа фьр'а бйа?

Qә на хәзала стрөхьшт бйайи,
Йане жи тәйре бази нөкөлдә'с...
Чьр'а бу хәwна п'ер'уа сайи? —
Чахе һәвардор шәхтә бун у нә'с.

... Ле әм нәк'әвә пәй п'ела чуїи,
Дәре дьлнәхьн к'әлит—мьфте р'әш,—
Хлазкә һола тиш—тишибуйи.—
Жь хьр'ьнгела вә'дәйә р'әш—һ'әш!

Һ'әқәт шькьр тө һәма дайими,—
Тө нә дьқари, тө нә дьр'әзи,
Тө п'әр'—баскада қәвин—қәдини,
Тө һ'әсне нурда т'әмьз— хальси!

Щора дьле мьн, әхтәра балур,
Мәлһ'әма даїнә сәр тамаре сар!
... Әз жь нав шнна льһера хабур
Дьрозга т'әзә тиньмә сәр зар:

— Йарәби, хатра ви наве хвәки.
Һьндава һәвда бьра щә'ш нәки,
Хуна ше һәрчар сьрушта хвәйки
У мьцлисада қәнща фә'ш нәки!

Хатьра сьтїа Тауски сәрансәр,
Тїе бәр мә вәки ви дәрге хере!
Әв чь хәфәтә, чь дож у к'әсәр?—
К'а—чабу созе бөһөшта керел?

Тө хвәдабәнде диндөрөстайи,
У әм ә'дәбие төйә п'әргальн,
Тө дәври фәләк т'әврәһостайи,
У әм дөә'ачие бәдөвїа қальн!

Ле гәло һәфә әв к'ар у гәрәү? —
Лалыша хуна к'өрд дышелинын. —
Пе дьхәмьлинын т'әриҫе дәрәү, —
Паше жи ҫап'йе к'өрд дьһ'ьлшиньн!

Йарәби, чахе р'ож нава р'оже
П'әртәвәдькьн т'опраха к'өрда, —
Давде Т'ьхуби чьма р'адьзе? —
Нәви әү дитнә хальҫе щәрда?

Йарәби, ч'ә'вем иди дәліһәйә, —
Бьра т'ербә жь чәрха р'астбуйн,
Дьле тә чьма һа жь мьн майә? —
Мьн гөл у гәшкә ньҫле сьстбуйн!

... Стәхөлла... Мьн хвә бәрда гьр—гьр...
Чакьм? — Хәм у дәм наднә һәв доре...
Ле гәр гьлики хельф һәйә вьр, —
Бьра т'оҫа тә стуе мьн дәре!

БӘЙТ'А КЬРАСА

Пәй сисалһа мьнр'ә

Баһарә — һена хунк'әла мәзын.
Дара вәргьртьн һ'әйра кьраса,
Кьрасе һәвда ә'рд—ә'рш дьлизьн,
У һәр тышт дьбә хөре мәҫәсә!

Бука баһаре дьльвэ нэрмык,—
Дэсте веданэ мора мырэр'ым!
Т'ьжи дьбын дьл—хончэ у мамык,
Тенэ кьраса дэрзи. п'энце р'ым!

Нав шэве к'урда бум хвэй—хөданьн,—
Жь қужина ван шык дьсесырэ,
Ле газ у мэрэс дәст хунеданьн,
У һэврмыше һ'эсина вьрә!

Зер'е р'ожейн сафи қөрс аһа
Хвэ динардыкә шуше бирада,—
Жь ши дьрәтын лэнгәрә дьһа,
Гөл ленэ р'абьн каніе қирада!

Ле ондакьрйә мын қә чь тө тышт!—
Р'ожа мын дажо һ'оз—дәнге хәма,
Қәй хали буйә ль ог'ьре пышт,
Кө биранин дьл дьднә бәр қәма!

Қәй бежи мэрэс дәвса һэврмыш
П'ине п'ьзыни дьфэсьлинә!
У қә наст'ьрә р'өһ'е баске һ'ыш,—
Заг'е дәрәда хвэ дьзеринә!

Һәшара хвәде, Бәза сор чь зу
Си т'ьлйа сәре сйа мын мэрэскьр!
К'әтнә дәст—п'ие мын к'езьк у жьжу,—
Мырна кор чь зу тәйре баз қәслкьр!

Эз— йа кор дьжин кьрасе һәвда,
Кьрасәкида дьгәр'ын. апо!
Ах, ча нькаръм бавежъм ида
Кьрасе мә'ре р'йа ч'ьлоч'әпо!

К'ө ма кьрасе пе һатмә дьне?
Ль к'ө шәв у р'о бадьгрън т'әши?
Сәре дөр'йане чуйин— һатъне
Эз жи һ'ышйарбум аһа— тиш— тиши.

Вьрһада дәнге бе жь Лальше?
Жь Канйа Сьпи we к'арбә һавен?
Зер'е т'әмьзкә хөбара шуше?
We диса тә'мбә хөшина аве?

Мьн дит кьрасе хун сәр мәшьци,
Е дөда шәв— р'о те— мьн дьалә!
Е сьсийа к'әнге we быгһижә щи?—
Р'у һәватә һе Агу дьналә!

БЭЙТ'А БЬРУСКЕ

Хвәлие зепнәкә ч'ә'ве р'ожгаре,
Эз аха сарда нар'ьзьм т'өщар,
Һун бьһер'ын ль чәрх у базаре.—
Вьр бьруск— ә'wрън к'әфән у чардар!

Шәва буйина мьнда ньшкева
Ширқини к'әтйә тәвәке ә'змин,

Бьруске амаз данә нав ч'ә'ва,
Дьлада чуно қирч'ин у зммин!

Нав we һеуерза бөһөртида жи
Бь һ'ьжмәк'арйа саугьрти вьра
Бьһистнә, кө жь бьруска тә'зи
Дәнге гьрис мьн к'әтә нав ә'вра!

Бәйрақа сор т'әв we қәйт'ана п'әнг
Зәри кьрийә сәфәр ль буйина мьн,
Бәр щенка мьн тәйсийә шох—шәнг,
У хвәр'а бьрийә р'йа чуйина мьн.

Хушка р'өһ'е мьн бьрқа қөдрәтә,
Ах, ча дьк'әлә хуна мә сәр һәв.
Бәр дьле мьнда вәк қөлб—атқатә,
Сетйа мьн дькә.— р'өжебә. йан шәв.

Гава кө п'әрде гөһ дьхьн ә'вьр,—
Заньм— сәр мьнда һатйә әв дйса,
Р'өһ' әшқ у һ'әвас п'әрваз дьдә вьр,—
Дьчьнә р'уе һәв ль гоше ә'рша!

Хальқа weiә гәлийә Лальше,
Канйа Сьпийә һавене йақут.
Сәр мьнда те пе кьһ'еләкә ше,
К'нжан жь ә'сле Боре Мирә хут.

Һуне бьбьһен, ай, һуне бьбьһен,
Чахе р'ожа мьн бьбә бә'с у дәнг,

Щарйе бъруске we бен, ай, we бен,
Кө ч'э'ве мында бəрəмнəбьн р'əнг.

На, əз начьмə ах у бəре сар.
Əзе вəгəр'мə нав ə'рше бəбьн,
Бьрə у бьруска данə мьн əв зар,
Əве жи р'ске жь вьр мьн бьбьн!

БЭЙТ'А ҚӘШИН—ҚӘДИМИЕ

Бона биранина Мик'аеле Р'əшид
Бумə нəйник бəр чар қəлба.
Дьл бу Шəмсе нарьнци!
Ле кə бу шəв сəре дьрба,—
Мьн бьшон бь кəрманци!

Р'у— нəвате к'с нəваркьр—
Қəфəседа дае щи.
Ле кə щə'нйам р'е бəрваркьр—
Мьн ньлдьн бь кəрманци!

Нə т'ор'ьным, нə — п'аравон.
Дəм нəда ви арманци.
Мьн вəр'екьн жь дьнйа р'он
Р'ə'мхьне — бь кəрманци!

Мьнр'а дайньн эш—кəле хвə,—
Əзе бьбьм ча қəнци.

Бьднә һәвдө пышт — мьле хвә —
Һәв хвәйкьн бь көрманщи!

Мьн хвәст Лалыш у хвәст Зьмзьм,
Qәлп у нсаф бун һ'ащи.
Дәqa бивьк дьләрьзын —
Мьн ч'ә'лкьн бь көрманщи!

Qәвин — qәдим т'ьм дьминьн
Тәвәк. qап'и у бащи,
Qаске һ'әйфа хвә мьн биньн —
Вәгәр'ьн бь көрманщи!

БЭЙТ'А ҺӘWAPЕ

У бәр бөһөште бьре көшт бьра,
У щара ә'wльн Лалыш wьр бьрйа,
У Канйа Сьпи искәнск гьрйа!

У жь бьнзьке дәwра хун к'ьшйа,
У бәр һәр п'ела сор Лалыш һ'ьлшйа,
У Канйа Сьпи мәwьщи qошйа!

У К'өрдстан бу чарсуа дьзйа,
У т'аланада, ах, Лалыш һ'ьлшйа,
У Канйа Сьпи һәр'ьмн к'ьшйа!

У дөтирәтие гәwшәк да һесйа,
У бехwәйтиеда, ах, Лалыш һ'ьлшйа.
У Канйа Сьпи qәр'ьми к'ьшйа!

У Ёросима қор'неда қосйа,
У Лалыш һ'ълшйа у Лалыш һ'ълшйа,
У Кайа Сьпи савгърти қужйа!

У бәни—адәм сәр к'өрсие пьжйа,
У Лалыш һ'ълшйа. у Лалыш һ'ълшйа,
У Кайа Сьпи р'әш—һ'әшне һ'әсиа!

У калпирханә дәрдада р'ызйа,
У бирсарнеда, ах. Лалыш һ'ълшйа,
У Кайа Сьпи һесрада бәзйа!

У наве „К'өрд“ жь паспорта тьрсйа,
У бәр ә'щеба р'әш Лалыш һ'ълшйа,
У Кайа Сьпи буз гьрт—нәһ'әжйа!

У заре к'өрди щн—щина к'ышйа,
У бәр дәрбе тә'л, ах. Лалыш һ'ълшйа,
У Кайа Сьпи гери ма газйа.

У сава қәзйа р'әш дьлькьжә,
У һе—һе. һе—һе Лалыш дьһ'ълшә,
У Кайа Сьпи шелу дьк'ышә!

БЭЙТ'А... ТЪРСЕ

Шәкрое Хөдор'а

Антоннос р'абу жь хәва гьран,
Хәва бехәwnә бәри съба шер',
Чадьре дәрк'әт ча дофин у шер,
Ле... ыьр бу р'ьсас, қаз—қөдрәт бьрйан.

Сәр баркьрьбу зор—ләшкәре р'әш,
Қумьстан доре— хайин сәқьр'н...
Wәк шере ч'еж же дьзи— кьр қур'ин,
У Шәмс бәр ч'ә'ва hat— бу к'әпе бәш!

... Бала хwә дьдмә hoла кәр—кәри,
У жь қафе мьн, һәй—wах, те гөжин!—
Наве „К'өрдьстан“ р'ожәкә р'ожин
Нәк'әвә р'ожа... ын сәрәскәри?

Б' О Б У Ш У Ш Э

... Нәйникеда дьһйакә майин һ'ыһйар
дыбу, у әw дьһйа шушейә майин щарна
дыһа ә'йһсн бу, нәко һа р'астн. ... Wи
т'ьре һәр щар нав жьна хwәда тыштә-
кн т'әзә днһар дькә, тыштәкн бса, кә
һәр т'әне бь нәйнике дькарьн бьбнһн.

ИАСУНАРИ КАВАБАТА.

БӘЛӘQӘТИ

Әз р'уньштьбум бахчәда зува,
Щьзири дьхwәнд — хәтед һ'әзарә!
К'әтә гөһе мьн дәнгәк ньшкева:
„Бьһһер' — поэзиа ча дьхьһгьрә!“.

Сәри бльндкьр... Qизәкә гөлав
Авитбу бахчә һ'әwас у алав!

БЭЙТ'А МЪРАЗА

Ах, бьнһер'ьн, ща бьнһер'ьн,
Дьлбарьстан мезэкьн р'ьнд,—
Ле we сева дэсте зэ'ве,
Ле we сора хушка тэ'ве!

Эw жь Лальше һатйә,
Бь р'е—р'ьсме ше һатйә!

Ах, бьнһер'ьн, ща бьнһер'ьн,
Дьлбарьстан мезэкьн р'ьнд,—
Ль we хелйа сәре буке.
Ль бәрбанга жь гелдуке!

Эw жь Зьмзьме һатйә,
Сәва лезьме һатйә!

Ах, бьнһер'ьн, ща бьнһер'ьн,
Дьлбарьстан мезэкьн р'ьнд,—
Ван мьразэк ял һасьлкьр,
Ван кәр'әсик жи һа сьлкьр!

Һавен бо чеп'и һатйә.
Жь Канйа Сьпи һатйә!

Ах, бьнһер'ьн, ша бьнһер'ьн.
Дьлбарьстан мезокьн р'ьнд, —
Бежьн— шькьр ль ве гаве,—
Гөла ә'мьр хвә да наве!...

Ве хвә Лальше гьртйә,
Ль Зьмзьма ше гьртйә!

БӘРБЬ МАЛЕ

Чар ч'ә'в,
Дө дөв,
Чар гөһ,
Дө р'өһ',
Чар мьл,
Дө дьл...

. . . .

. . . .

Ч'ә'вәк,
Дөвәк,
Гөһәк,
Р'өһ'әк,
Мьләк,
Дьләк...

. . . .

. . . .

Таләк—
Маләк...

БЭЙТ'А БЭРБАНГЕ

У дэрге э'змнн вэбун сэр пыште,
У вналли дэргэ ишьq хөлхөлин,
Ч'йае пыштован р'езбун тэньште.—
Бэрбь мэ львйа бэрбанга гөлин!

Ай, шэва р'эш—п'эш шэрмдькэ жь we,
Пышта хwэ дьде, ледьхэ—дьчэ,
Пе п'епэлинга жь таце һэве
Шабэни те нав нөслэта һ'эwщэ.

Пешйа веда чун тэйрэдэ, и'сан,
Пешйа веда чун р'е у һенкайи,
Шэwце нэйнька к'өбра һэв һ'эсийан,—
Шабуна гьрийан дар у шинкайи!

Шэ'р у шымаqне зер'ин мьлмьлин,
Нэхш у нигара э'рд у р'өһ' һьлдан,
Һэрк кьлч'икада тэ'ри фьтьли,—
Шакэч'е хэwна ч'э'в—бьру кьлдан!

Бабьрке к'авие вэкьрийэ аза
У п'ешк'еш дькэ бэр—бэдэне р'еж,
Ча һэвиртьршке бэxт у мьраза,
Ча ньша сэwте навкелке дэнгбеж.

Иарэби, хатра ве бэрбангеки!
Хатра зьв—qөве Лальша нурки!
Тйе жь мала мә qэлпие вэр'еки!
Айе мә'р'эзие бейи изн—дэструки!

Әw ленә әве Хасе шәржекьн,
Гәф у гөр' данә к'ер у дузана,
Ленә мала мә зәре һасекьн,—
К'озие бьһельн жь биранина.

К'озие бьһельн жь ве бэрбанге,
Кө һьлте гьрке зәрмәмькада,
Һ'өб—р'эзе хорта аһа ве т'анге
Пе бәшәра we хwә данә ада.

Ах. qоле зәрйа ча бәжна we те!
Иарэби. бэрбанг безәри нәвә!
Вәбуна дәрйа ча щәжна we те!
Иарэби, дьнйа бедәри нәвә!

Мор диса Канйа Сьпибә бьра,
Р'әwша р'өһ' ишьqа Р'оһьлатебә,
Щьг'из бьк'шә сәр тәме р'ебьр'а,
Qәләма qәнщие сәр qәwатебә.

Бэрбанг дькәнә, у т'өнә хьтьм,
Бэрбанг дьк'әнә, у шьк те р'әе,—
К'и баwар накә, кө we бьжи т'ьм!
Бэрбанге шабә һ'әта—һ'әтае!

БАЛЛАД ДЭРҲЭҚА Р'ЭНГАДА

Горе хәве қәрқашьн һе,—
Вөшартинә мәзил у р'е!

Горе хәве шинкәшьн һе.—
Ба дәнгәки т'әзә дьбһе!

Горе хәве зер'иньн, зәр,—
П'ела хуне ледьхә зәрп!

Горе хәве нәхш һьлданә,—
Ле сїа мешә бьн мьл данә!

Горе хәве р'әшьн, тәни,—
Қәбулнакә ч'ә'ва тә'ри!

... У кәч'ькәк бәр р'әвақе
Хлаздькә ника сақе!

ЖЬ Э'БУ ЭЗДИТ БИСТАМИ (қөр'на IX)

Иарәби, хатьра... Базиде Бистамики...

Жь дрозга к'брдн

Мөһ'бәта тә хвә һ'әлалкьр е занә у е
һәқмәқ,

Ә'щеба заре тиренже ыра
Ль бәжн—бала ые авабьбу нәрм!

У ые дыстра! Назьра т'ьре
Әу иди чунә гәлийе Лальше,
Сәр Канйя Сьпи р'өһ' шуштнә сьре.—
Бәр ван вәбуйя диwana П'адше!

Жь қальбе хвә нақәтә т'ө р'өһ'.
Т'ө хәдәр назьл набә ә'змана,
Қасьд нагәр'ә ль а'ләма нөһ,
У көлпкдьдн даре гөмана!

Назьра т'ьре сәр дөа' к'аса
Ә'йд—ә'бубәтә ль ә'рше ә'зим
Ләүз те жь мала Мире Мыраза,
Дәнг те жь Қап'йе ә'нзәлда қәдим!

У ые дыстра! П'әр'е батынва
Қизе ә'блу жи дьчунә сәр дар—
Бәре ван и'әрне жь шәүқа сьва,
У ыьр дьбунә дәрғистие наздар!

Гәмие сәр бә'ра, р'евие сәре р'йа
Бегәзийя —т'әзйа дьгьһиштьнә щи!
У зедә дьбу р'ьсқе назьра,
Мә'рым нәдьбу кәс жь йа дити!

Сәр нәвсе тәнгйа дьчун һ'әму щоқ,
Фьрәқәтиеда ишқ дьбу һ'әким,

Бэр т'эхте шайа һэрк дьтөһийан чок,
Һэспе Э'р'нуспе дьт'эқийан бетин!

Стэйрка Сьбе э'вд хэлат дькыр.
Дьчу һэwара сәре сәр бә'лгйа!
У диһар дьбун нәйнике бьк'ыр,
Кө хwә бьднә нав бәшәре щьндйа!

У we дьстры! W'р зә'ва у бук
Көр' у қиз у мал у дәwлэт у маш
У хэлат. бәрат, гөл у р'эз дьбун!—
Бэр мьлк'е к'әрим дьзвьр'ин бәраш!

Ах. we дьстра!— Һой нар у йо,йо!—
Гөла к'эф дьда звьстанада!

Һазьра к'ур—дур дьдигьн, хwәйо,
Чь кө һәйә бьн һ'әвт к'ьлитада!

Хеләкә хөрт бу. йане һ'әзар сал—
Дә'wатәкеда зәрике дьстра!—
К'әрәма хwәде— wер'а сәрансәр!
Р'ә'мә— де—баве һазьр—гөһдара!

„А'ЩИ“

У эз нәйнике ч'ә'ве хwә дьшом
Пе заре тә'ве, пе хәwн—хйала,
Кө өнданәкьм ль we дьнйа р'он
Т'ө мьсқаләкә хәзна бәжн—балат

ГЭР'А Р'ӨН'

Р'өһ'е мьн дайә нав ч'өме сөр'е
Эварейә сут, незик у дәрәз,
Дьщә'динә, кө тек'әвә т'ор'е
Әw дәнге ширьн, кө т'өйи қәрәзі!

Ле вьк—валанә һәр тәлг'ә у п'ел.—
Р'өһ' бадьлһәwа хwә дайә навел
Ах, тә бьрнна wи нәхьст т'ө кел,—
Сәр мьн дьк'әнә пирәса һивел!

ХWӘХАПАНДЬН

У һәршәв, чахе р'ож дьсәқьр'ьн,
Р'өһ'е мьн гьрне хәwне тә дьбһе,
Хйале соза диса дьзвьр'ьн,
Мьн т'ьре т'ө сәwt нәтәмьрйә һел!

Әм т'әв дьчьнә к'әнарнә башқә,
К'ө говәнд дьгьрн тәйсе гөмана,
К'ө бәнгзе йазйе т'ьм ша у әшқә,
Исаф нак'әвә бьн т'оқә гөна.

У щәwка к'әне тәйи тәньк wьр
Дьчә нав бахче һ'әwас у һ'әйра,

Ле жь заре тә дөр' у щәwahьр
Дыр'жнә сәр ван шьвәр'йе сәйра.

Т'өнәнә һәсар, фьраре хәма,
Щьзарәт дьжи ч'әрме сьнщада,
Һәр тышт хвәйдькә сөр'е т'өлөзма,
Мьск у һо һәнә р'әнге к'ьнщада!

... Ле ньшкева жи, ча сәрибьзот,
Һ'ьнартьна мьн бәтавәдьбә...
Дор мьн дьминә тә'рйа р'әш—мьшот,
Сәр р'йа ахрйе ченабә қөбә...

ДУРК'ӘТЬН

Мьн т'ьре — әw р'е дьчә нав ишқе,—
Әз хьлаз дьбьм жь һ'әму дуйи,
Ле ва р'өһ'е мьн алчах к'әт, хушке,
У тө дәрбази щәм һиве буйи!

Һ'ьзрәта кәвн у р'өһ'е мьни т'и
Бди нак'альн сәр һәвда т'өщар,
Тө һьлдан—бьрын р'оже шәwти,
Ле шәв дьһуньн т'ор'е хәwне нар!

Заньм— нав ә'йба т'ө лавайада
Һәвдө р'унанен п'ошмани у соз.

... Ах, мьн р'öh'e хwә пеш хунава да.—
Дьһа кер наен шькйат, дэ'w у доз.

ДЭРГИСТИА ШЬВИН

Дә һ'ьшйармәкә, we һ'ьшйармәкә!

Әw весе йса ширьн р'азайә!

А. ФЕТ.

— Әw вәстнайә жь... бал—маскарада.

Ч. Р'.

We һ'ьшйармәкьн! Ах, ч'ә'ве кәве
Һежка чун сәр һәв... Хеләк т'өнә, на!
Ча қемшдькьн— р'акьн жь хәве!
Ах, нә һ'әwщәнә әw р'ьме тә'на!

Мали—щинарно, ченәкьн вьр'а,
Әw тәр'ә щанә, бәрбь мьразә!
Һуне нәвса we нәкьн ньфьр'а,
Әw нә толәкә дьлда фелбазә!

Ишәв тәйрокбу, баранбу, бабу,
Қәй бей һ'ьлшйабу ә'рше херхазие,
Дьл ле шәwьти. жь нав щйа р'абу,
Чахе дәргисти һ'ощакьр һесие!

Көлав авитә сәр мьла, дәрк'әт,
Қә моләт нәда мере хоф—саме.

Нав багәреда кӧлав кӧ сәр к'әт—
Нәтәһйа, нәбу р'онкайа шаһе!

Гӧһер' чамур' бу, ав бу у һ'әр'и,
Бьр'—бьр'и дьбу, дьһәр'ьки пәз,
Хвә гәлйа дьгьрт пәзе нӧһбьр'и,
Пе нькарьбу дәрғисти қәрәз!

We дәрғистир'а к'аркьр пыштмери,
Малино, һуне ле нәкьнә қар!
Лайиқ—щайиш бу әw т'әфәк'ури,
Бӧг'дана һәвва дайнәнһи беа'р!

Бьһельи—бьра сасәке р'азе!
Бьра зьһабьн бәдән у гӧли,
Р'уне һ'әланди бу наве хасе.
Ах, пәйнәк'әвьн бьра т'ӧ гьли!

Р'оже се щара we ч'ә'в кьлдьдан.
Дьбу шагӧла қәлфа ван р'ьнда,
Тә'ве у һиве нәхш we һьлдьдан.—
Зар нәдыгәр'йа бәр т'ӧ қул—бәнда!

Һун ве бәрбанге we һ'ьшйармәкьн!
Бьра һа р'абә һ'ӧлм—гӧлм жь бе'лги,
Жь гәрма шәwқа хәwнайә һ'акьм
Зутьрәке сәр хвәда те бәлки!

КЭЧ'А Э'СИЛ

Кэч'а э'сил һьрие дышо,
Алав дьдын зэнд у қитык.
Ишқа хуне хэма дьсо,
Иази шəwqə, э'мьр—титык!

Ч'эм дьк'энэ һ'əwac—һ'əwac,
Дəв—дыран ле наенə һəв,
Жь п'еле к'эн һьрия қəрқаш
Лəз дьһунə бəхтəки тə'в.

Зəрп дьлизə синге бронз,
Дьһьзһьзə иди кьрас,—
Тақе э'рша вəджəнə р'ож,—
Вəдбəшьрьн сəwt у мьраз!

Аведа тə'в дьр'əqьсə
У р'адмусə э'йда һете
(Дəрəw нинə, на. əв qьсə,
Ч'э'ве мьнда əw нəхш һе те).

Ба жи һ'эсйа ль фəна we.—
Кэч'а э'сил бьрқ да бəсте.
Жь алава бəдəна we
Дəнге зар'а чəwа бə'с те!

Дьло, дэре жь пыш зьнер, —
Б'эйре гөлда бьжангада,
Хвэ ищар жи һэр'э — вәшер
Нав хьртоша хвэзгьһада!

ГАЗЫНӘКӘ ДУР У НЕЗИК

„Сафо, к'ейә қимәт һәкә һ'бба тә?...“.

САФО.

Гәли омьда, эшана, хушка,
Дәргистіе нәзан, дәргистіе хьшим
Бьра қә нәбә хвәйе мәмька,
Сәва ии синг — бәр бьра нәкнә шин!

Лавке мьн нәһат, лавке мьн нәһат,
Мәһа у р'ожа лавке мьн нәһат,
Мьн нә лазьмьн п'ешк'еш у хәлат, —
Бь сөр' — һ'әваса лавке мьн нәһат!

Лавке мьн нәһат, лавке мьн нәһат,
Эвара — шәва лавке мьн нәһат,
Ах, дәлһан, бьрһан ильк у қәват,
Хәва дьл сәва лавке мьн нәһат!

Һәрк дөһе паши нивро һатә вьр. —
Р'әх де — баве мьн да әрде қөдум,
Бь ч'әрәз, п'айа шәвбьһерикьр,
Ле әз мә'руме ч'әвньһер'и бум!

Ч'э'вньһер'и бум! Ч'э'вньһер'и бум!
Алава э'йде да бэдэна чил!
Пе маqlэдуса бэрр'а һатъм—чум,—
Ле эw кэвр бу— нэлэqйа жь ши?

Ах, мьн п'ор'көр'е. көр'кэме ида
Дэсте бэрбанге wьр т'э'мулнэкьр!—
Зукйам у гьрийам сэр бэхте хwэда...
— Ви малхьравн сьвэ ча р'онкьр!...

Ч'Э'ВЕ ХWЭ БЬГЬР

Шэ'ра сэре хwэ мэкэ си—чадър,
Тө щйе мьн вэкэ бэр сйа бьжанга.—
Ах, ч'э'ве тэда эз wэстйамэ п'ьр',
Анцахки дайэ сэр рйа бьжанга!
Ч'э'ве хwэ бьгьр,
Хэwна мьн һьлгьр!...

Р'ОЖА Ь'ӨБЕ

Тө ве бэрбанге чьqаси шайи
(Р'адмусьм хэwна дор тэ дьфьр'ө),
Эз бэр хэбэре тэйэ ч'ик—сайи
Ва бумэ шуша э'зминэ фьрә!

Р'ойн нав зиве ч'э'вканийа дьбьм.
Кö к'эне хвэйи гöлав пе щанки,
Тиленжа тэ'ве дэсте тэ дькьм,
Кö бэшэра хвэ пе зер'эфшанки.

Тö дэст нэвежэ эве п'эжгире,
Эзе бышиньм һенкайа гöлэш,
Дьхвэзи паше дадэ п'энцэре,
Ле данэхэ сэр эве п'эрда р'эш!

Ле данэхэ сэр эве п'эрда р'эш!
На, вэнэшерэ бэдэвйа шуша!
Тö ч'э'ве мьнда бьфишқ у бьмэш!
От'аха тэйэ р'ожа мьнэ ша!

БОНА МЬН

Эвар хöшэ—хöшэ,—
Шушэ, шушэ, шушэ...
Ч'эм бэр гöшэ—гöшэ,—
Шушэ. шушэ, шушэ,...
Ь'öба э'зим гэшэ.—
Шушэ, шушэ, шушэ...
Дэвран шькьр хвэшэ,—
Шушэ, шушэ, шушэ...

П'әницәрә дьһ'әжә,—
Шушә, шушә, шушә...
Ба ча дьгьр'ьжә,—
Шушә, шушә, шушә...
Фькрәк шык—хөшушә,—
Шушә, шушә, шушә...
Ч'ә'вәк қужә—қужә,—
Шушә! Шушә! Шушә!...

Ҳ'ЫКҲАТА Ә'МЫР

К'е морйа хәве кьрә гөһе мьн,—
Дамә бәр дәсте хәва һьнгоре?
Гөле дора ч'ем нәдितьн һе мьн,
Ах, ьди к'е we бьдә мьн доре?

Нав сннч'але һьшбунеда мьн
Хвәр'а дьжмьрин п'архане хәве.
Ле дике ниве шәвейи амьн
К'ода һәйдыбу нивәка шәве?

Ле к'ө бун һәрдө пире зәбани?—
Qә к'еләка мьн р'унәншьтн әw!
Худана хере We мьнр'а ани—
Кәва гозәлә назькө бехәw.

У һесьре We һесьр нибун, на,
Дор мьн вәдыбун чава гөлһ'әйран,

Гълие Т'эрэзе һәма һан—һана
Дьбунә п'ър'п'ър'к у п'эрwаз дьдан!

У қоле зер'а бәр ә'ниә һорһа.—
Сәр мьнда дахьст We деме гөли,
Нишани мьнкър т'ор'әкә морһа,
У ч'ә'ве мьнда тиренж шөхөли!

У паше, чахе гөл к'әнһан мьнр'а,
У дәсте бажер' дуса әз гьртъм,
Мьн дит—бәр дәре суке һ'әрд пира
Көндәwәдабун у... дик дьфротьн!...

БӘ'Р—НИВРО

(Әк'спромт)

Бәр к'әне һорне
Ав к'әтйә к'орне!...

МИФА БИНАЕ

Г—ер'а

... У р'өһ'е мьн р'азийә...
Рабиндранат' Т'АГОР.

— Wәки ньшкева қасьде мере
Фәләке бе сәр ч'ә'ве мьн дайнә,—
Бьбмә бьнәлие п'адшатһа тә'рйе,
Тйе чь бьки ль ве дьһиә р'оньк?

— Эзе бьбьмэ бьнэлийа нэйник—
Шушайэ т'ьбэрк,
Кö һурхашнэбэ р'ожа тэйэ ч'ик,—
Тэ нэк'эвэ тэрк!

WЬP

Эз дак'этьбум нав гэлне хэвне,—
Ишде вэдъхар хуна хашхашка,
П'ьр'п'ьр'ке дор мьн— һ'эжева хьне,
Һьлдабун бина Хат'уна Фэрха.

Ль канйа сар'ьнщ кэw дьхэр'ьщин,
Ч'ем ч'ьлоч'эпо хwэ дьгвашт—дьчу,
У нав шушар'а—лев пунг у қьщи.
Кьһ'ела тэ'ве гэм—дьзгин дьщут.

Кöлилк дьһатнэ хwэзгиние ч'э'ва,
Моза дьһуна сэрһатиед зер'ин.
Қалч'ьке мә'сйа бадьбун һэwa,
Ле шöра мә'сйа аве дьбьр'и.

Ах, диза дьлем т'ьжибу р'ун—қөнд,
Бьрца Бэлэкта эw жи дьк'ьр'ин,
... Ле мьн „Т'амара“ Лермонтов дьхwэнд,
Һьм вэдбашьрим, һьм дьк'эwгьрим!

Ч'ИР'ОКА ШӘВЕ.

Мә дайә сәр р'йа ч'ир'ока шәве,
Стәйрк дьр'ьжнә нава һ'әсна.
Бин—һелма хәвна ча те жь һәве!—
Әм һивйа чьнә бәр певр—мезина?

Мә п'епәскьрйә синоре хәме
К'ижан чидаре хунейә р'оже,
Ле шәв се шане гәш һатйә р'ә'ме,—
Моз стәйркар'а дьк'әвнә қоше!

У ньшкева сәр мәшәкә һурьк
Кәч'ьке шәвқда пешбәри шана...
Ле дьл чава зу бәр бунә турьк,—
Мора һ'өбейә р'әвша һ'сана!

Дор мә тир дьбә ьди һ'әму тьшт,—
Ишьқ у стәйрк, хйал, һ'өб у р'әз!
... Биранинер'а әв шәва бу пышт!
Р'өһ'ада вәбун бәрбанге гәвәз!

ШӘВА ШЬВАНА

Дө шьван қьр'а пез шәвин дькьн,
Сйа онда дькьн шор'ьк у һ'әвшан.—
Ле позе һиве т'ьжи бин дькьн,—
Зьке пез тәнгә сәва р'өһ'е ван!

Жь хэмла һиве тиренжа зер'ин
Дьр'ьжә сәр пез. шьвана, ч'ере...
Авзер'кьрийә шәва сәдър'и...
Һ'әвка һиве чу—бөһөштә жере!

Дәре сер—сөр'а вәбун сәр пыште, —
Бәйт'е стәйрка кәвър сәдъкьн,
Ч'ә'ве шьвана тужьн тәньште,—
Чәнд һори гөлийә ч'емда шәдъкьн!

Ах, әв чь бьлур йане жи·фицьн,
Кө орт'а гьра дькнә лувә—лув!
Пайизә, ле дәр—дор т'әмам бицьн,
Кө шиндьбьн бәр мьқаме һ'ьнк'уф!

Ле дө шьваньн— дө бьлур йан фиц.
Ле дө һьзрәтьн— дө дьл йан дө кәв,
Ах, ә'мьр чава щарна дьбә биц,
Чахе дьл дькә лувә—лув бех'әв!

Гьре к'олайи дь'нт'ә гьран,
Ле буйә мәлһ'әм һьзки вьр гөһер'.
Р'е дьбе— чь тө гөман вьр бьрийан,
Ле п'ела чуйи... дә вәрә—бгөһер'!

У чь!... Шьвана we көч'ьк вехьст,—
Бәргира сөр'е әв т'ьжи даркьр...
Р'әнг жь һиве чу... хэмла зер' эхьст...
— Шьвана лехьст— шәв бьриндаркьр!

БЭРБЬ ШЭВА ШАДАН

Мэ'сне һ'өбьре хвэ э'змана хьст
У жорда т'эқйа...
Даре бижавеж вэкьрын бэр — пышт. —
Феа сйа лэқйа!..

Тэ'рйе һьлда э'рд.
Һати?
Wэрэ мэрд!
— Мэмык век'этын!
Бэр вэк'ышйан дэрд.

Гэло чэнд мэ'сне бьбьнэ ст'ар? —
Һ'эта бе дора шэва ськэ сар...

ЖЬ ЗАРГОТЬНА ИСПАНИЕАЕ

Малино, мын һ'эткьн сэр п'йа.
Дьлк'этыа мын п'эр' амьнэ, —
Эве бе у бежэ һ'эмйа:
— Эw мьри жи һивйа мынэ!..

БАРАНА ШОР'

Бежә, тә к'ижан вьр хвәр'а жьбарт?

ПАБЛО НЕРУДА.

Зәрне ч'їае мә мәшїанә бажер'.
Мьрщане р'ожа р'ьжїан ль несїа!
Хатьр һәв хвәстын һәвраз у бәржер,
Сәвтә ч'ә'вканїа щер'ада весїа!

Ә'никәвәре бәжнбльдә чил
Хелїа к'өбарне бакьрын пешие,
Жь дәрд у көла чебу зәнщәфил,
Һур—һур вәдык'шә мьжа гелгежие!

Һ'өсөлщәмале кьнькә мьжмьжк
Көла дьлар'а хвә данә наве,
Һорн—мәләкә ә'ршанә һ'әмушк, —
Баг'че вә'дәда дәрк'әтнә р'аве!

Ле қәмәре һа бәжнеда нивчә
Р'әвшә шәрмнева пәй к'әтнә р'езе,
Т'әв бьжанг—бьрне тьрсонәк дьчә
Р'әнге дьмьсе шәве паййзе.

Ах, ча дьмәшын!... Гьдино. р'абьн,
Һ'өб—р'әз қәбулкьн ә'йдана Лә'зе,

Р'ойи нав шəwqа сер у сөр'абьн,—
Жь Варшавае һ'эта Байсьзе!

Ах, бьра дэрен нəхwəш у т'ауи,
Вəбəшьр'ьн е ч'ə'ва бəлэнгаз,
Ло бьра дэре е лап т'аут'ауи,—
Əве жи бе нав ншqа ə'сьлхас.

Ах, əw дьмəшьн!... У дурдьк'əвьн!—
Жь бэр—бэдəне р'оже шэрмокə!
Ле гəло һ'ьзрəт ль к'ө дьк'əвьн?
Ль к'ө дьр'ьзьн хwəстьне догə?

К'и к'ер авитə стуге тə'ва мьн?—
Шəwара дьлда к'əт'ийə хəйири!
Нав асоеда зэри дьһ'əльн,
Мина qэрəт'уге ə'wре һэрири.

Бь гəври—заре ч'əм у багэра
Нав чьл у ч'йада дькьмə qар'ин:
— Ле гəло हुне вəгэр'нə вьра?—
Йан wə жи т'əwq'йа хwə жь вьр бьр'и?

Ле лəп'эр'дькə бажар' а'щəа'щ
Нава у дэнга, аwазе жер—жор.
Сэр ахьрие жи йазийа qəдимт'аш
Бивке мьн дьхə баранəкə шор'!

БЭР ПЪРЕ

Бьнйа п'ьреда ч'э'л—ч'ульн. нэз—льл,
Меш—мьн'орьн нэрк дэв голэгэньа,
Феза п'ьреда алав дьд'н г'ол,
Дькнэ вьнгэ—вьнг моз бь хвэш мэ'нйа.

Кэч'ьк дьк'энэ н'ормйа ч'ьрер'а,
Ле к'ндэрер'а we шэwq вэдэ лэз?
(Бьнйа п'ьрер'а?
Феза п'ьрер'а?)
— Нэ эw дькарэ бежэ, нэ жи эз!

ЦИР'ИНА ҚОЛЫНГЕ У ЧОКА КЭЧ'ЬКЕ

Эв р'ожана чьqасн башьн!—
Дьчьнэ р'уе нэв стэйрк у р'энг.
Цир'ина қ'олынгейэ пашьн—
Ль к'эwшэне we дэма дэрэнг.

Ль г'остилка дьл н'об дьбэ qаш,—
Ах. сылаве нэрк иро бышин!
Чока кэч'ькейэ гэрм, қэрqаш—
Ль сэр нэмэрдйа we буза шин.
Дькари? — Ве шьере бьн'ьлшин!

Н'ЭЛАЛА ШАЙИР ГАЗНЕ ХВЭ ДЬКЭ

Шөхөле шайир, һьлбэт, дьжварэ,
Ле һ'але жына ви жи нэ һ'алэ...

О. ШЕСТИНСКИ

Гонди—малино, эв чь шьпук бу,
Эв чь агьр бу— эз қэрт'эл к'этме,
Қай бей қөр'наке вьр пешда бук бум,
Чэнд қөр'на пешда— дэлаліа ьне!

Һуне ломана мьн нэкьн, хушкно,
Иа һатйэ сэре мьн э'вда хвэде.—
Бьра қэ нэе сэре гөра но,
Эв жи гөнэйя— р'өһ'бэрэ э'рде.

Ах, эз қизэкэ хьшим бум, нэзан,
Мьн т'ьре тэйре хвэдейя шайир,
Р'ожа ви э'йдэ, снанэт, р'амусан,
Дэстльһэвхьстьн, машеток, шайи!

Ле мьн ньзанбу, вэки п'еше ви
Е мэдэнк'ола жи гьрантьрә!
Кө бэр т'эхте хвэ эв қулэ, севи,
Ч'е'в дьмашинэ у дьчэрчьрә!

Чахе хэбэр у хэт же дьр'эвьн,—
Бьра сэр кэвьр—көч'кадабэ һэрк,

Търса нәшерым бәр ч'э'ва к'эвм,
Мын һ'эсаб дькә сәбәб у нәһәқ!

К'е һаж пе һәйә!— Сал те сале әз
Кьрасе мә'ра пер'а давежым,
Қашхунбуһимә жь р'ожа дьлбәзм!
Бәрбь к'ьзи— назне ши һәрк дьбәзъм!

Сәр архана р'өһ' дьбьмә сибәр,—
Қәй бежи шьра дьқьжлә к'ргут.
Хвәде кө һ'эзкьр у бин һатә бәр,—
Иди данахвә бәр Р'әбе п'ьруд.

... Хварьне гәрмкә р'оже һ'әвт щара,
Бәр бьгәр'ә, кө тә'мкә қә на we.
Ле әw дудьдә т'опе щьг'ара,
Wәлдьгәр'инә финщане қawe!

Хәлq к'әтйә дәрде мал— һ'але дьне,
Әw дьбе:— Дьле мын т'ьжи дөр'ә!
Мале дәр һәрр'о те хапандьне,
Дьбе:— Тышт накә, хуна мын гөр'ә!

Заньм— серида бөһөрти нибу—
Бь чь фәнда жи хвә к'ьвшкә софи,
Дьбен:— Р'өһ'дарбун т'өнә бей арду,—
Дьбахшиньме бь қәлпе сафи!

Жь wаре мын жи кем набә тә'ма
То у қәймәхе һ'өб— һ'әсине тир.

Дө бәрмьл шабун һ'удькнә хәма,
Ле р'эща дькьм—һәр нәбнә шайир!

Хәва шәва жи ль мьн буйә қар,—
Нобәдарьм әз, жер'а қәрәшьл,
Хушка р'ә'мемә, щарн, хьзмәтк'ар,—
Фәда дьхвәзә сьнә'та кавьл!

Йа дьл һавежи мьн дькә паше.
У йа хвәзйа хвә бәхте мьн тинә,—
Бьра ат'ара мьнбә... Шәв р'азе ,
Сьбе мере хвә шайир бьбинә!

БЬ ИЗНА ШЬКЕ

Һәй т'әбйәта нур, һәй бәхте хьрав,
Wә орт'а хвәда әз чава һерам!
Канйа қөдрәти wә кьрә гьр'ав,
Һ'әwасе һ'әлал мьн бунә һ'әрам.

Мьн да сәр р'йа хвә к'aw у бәхтәвар,
Wәк әвиндаре дьчә дә'wате,
Qaq у һасегәһ—бәр мьн дәстт'әвар,
Р'ебәр бу бина авьлһ'әйате!

Мьн дькарьбу ч'йа пышткьрана,
У вәгәр'анда ч'әме багьрти,
Qумьстан т'ьжи лемьшткьрана.
Бае самер'а қалкьра хөрти!

Ле иро?... Эз мам у эв қәләма,
Кө пе т'имаркым дел—бьжие... хәте,
Халқе а'ләме. ле эв бу һәма
Шөхөл—ә'мәле мьн р'у—һәвате?

БЕЖИНГ

Пунга һ'әму гьрарамә,
Хунга һ'әму қьрарамә...
Эз һәмә нав п'еч'әкада,
Нав ван чәлте пьч'әнгада,
Диwарада, көлилкада,
Һ'әст—п'әстада, гөстилкада,
Нав бьрг'ада у зәрзада,
Шьлоп'ада у т'әрзада,
Гөжәгөжа асоеда,
Нав хизгеда у соеда,
Нав приске һ'әсанада,
Нав к'обада, һ'әсьнада,
Һелунада, қалч'ькада,
Дук'ешкада, бәлч'ькада,
Нав щөбада у шушада,
Бузада у шөрүшада,
Бае бәза к'ьһ'елада,
Нав агьре бьн селада,

Шишькада, хъземада,
Qанатада, авземада.
P'əqасада, эрдəкада ,
Нав к'алнна дəстəкада.
Нав к'лите мəмькада,
Нав мелит'е тəнькада ,
T'əлəзмада у щер'ада,
Нав эгада у ч'ер'ада,
Нав wəршəqa ve ниведа,
Нав к'əl—к'ьр'е ve тə'веда,
Нав бечада, нав мə'сiада.
P'охькада у дəрзiада...
Нав р'əщале нəвалада,
Məqсуд—мале qəwалада,
Нав дьрəхте Лальшеда,
Məбəст—бəхте Лальшеда,
Нав хəwn—хwəшne млəтада,
Пивандьне сəh'əтада,
Нав славе Уитменда.
Нав р'əwаща хwe у ненда,
Нав h'ьжм—h'əйре мьфрьqеда,
Cəд у сəйре мьшрьqеда,
P'ə'm—möh'бəта шьмаледа.
Бьшкьвоке шəмаледа,

Нав хер—бера щә'нубеда,
Миражада, т'ыг'убеда...
... Эз һәмә нав һәр тыштида,
Мын нахәйдә т'ө тышт ида...
Т'өнәмә т'эк дьле тәда,
Т'өнәмә т'эк мьле тәда,
Т'өнәмә т'эк бьрща тәда .
Т'өнәмә т'эк хөрща тәда,—
Демәк— т'ө щйа т'өнәмә эз,
У чьқаси гөнәмә эз,
Ах, шьера мын,
Бекера мын!...

БЭЙТ'А СЭРЕ ДОР'ИАНА

Пәй һақа тыштр'а бьмини т'әне...

Ф. ЛАРК'ИН.

(антракт)

Qәй бей мәзила һәве һындькә,
Һ'ьзки дьльвә тә'в qөр'ә—qөрбәт,—
Баве мын иро бәрха даг'дькә
(Һәр маләк даг'а we һәйә, һьлбәт).

Баве мын бәрха даг'дькә ль wer...
Чьр'анә р'астйа жь тә вәшарти!—

Зува хэсандиё бэйт'ар бэрхе нер
(Хенжи е сэва гёна бьжарти).

Дагер'э ьди... Тышт нэма, хушке,
Кэрие пайнзе гьран лькьжин,
К'эр кё бьк'эвэ—дьране бышке.—
Э'рд к'ьзьриё— ч'э'в манэ р'ьжи!

Ле дэнге мында у сэр бивке туж,
Нав мерга п'ор'да (не тэйахкьри),
К'озе гёнада дькнэ қужэқуж
Бэрхе хэсанди у е даг'кьри!

Нэр тышт қэй бежи гэрэ ёсабэ,—
Асахкьринэ р'е—дърбе майин,
Хушке, хвэйкьрын we на несабэ,—
Шьван дькарэ р'азе архайин!

Кэри дьк'ьшьн жь ч'яа бь сьре
У бэрхе хвэде бир дькьн. хушке,
Р'яа Бабелоне, бае Мсьре.
Э'йд—э'рэфате нола Лальше!

СЭРЭЦЭМ

Хвэт'эстигкьрын — К. Чачани	3
---------------------------------------	---

ОРТ'А ҚОР'НАДА

Бэйрақа ленинне	5
Қор'на бистйәке	7
Баллад дәрһәқа малхветнеда	8
Баран ль Москвае	9
Ль вакзале	9

ARS POETICA

Анкета	12
Буйина шайир	14
Щаб—шьванәкир'а	14
Пушкин	16
Дәрһәқа поэзнаеда	17
Шайир у поэзна	17
Һун мьир'а наен?	18
Искуства поэзнае	20
Жь „назиҕе“ қаләме	20

ЛАЛЫШ

Шәлмақа географнае	21
Эз пе һ'әсийам	22
К'әсәр	22
Бь қәйде щоланга	22
Шькйат	23
Жь щьмаә'те	25
Бәхтәварйа тәйра	25
Мәрәза р'әнга	27
Пьрсхана бәрдәст	27
Қәсавед р'ожар'а	30

Әз бльнд фър'им у алчах к'әтым	32
Сәрһатикә тә'л	33
Хернәхазед мьнр'а	34
Бәр бә'ра Р'әш	35
Дрозга нивәка шәве	35
Фәқәт!	36
Гәзгәзке шыке	36
Дәм	38
Р'асти әвә	39
Баллад дәрһәқа к'әне калке мьн у р'әқаса щә'нида	40
Пе чь мәзынбум?	42
Мөкөр'н	44
Кьред һ'әзрәте	45
Газн	51
Бәйт'а щь'лға	52
Бәйт'а мьзгине	54
Бәйт'а гәште	58
Бәйт'а сәре сьбе	60
Пергаментә Сөлеманне	61
Бәйт'а мала бехвәй	61
К'өрдстанер'а	63
Диса К'өрдстанер'а	65
Анабасис	65
Көла дьлар'а	67
Бәйт'а Тавси Мөләк	68
Бәйт'а кьраса	72
Бәйт'а бьруоке	74
Бәйт'а қәвин—қәдимие	76
Бәйт'а һәваре	77
Бәйт'а... тьрсе	78

Б'ОБ У ШУШӘ

Һәләқәти	80
Бәйт'а мьраза	81
Бәрбь мале	82

Байт'а бэрбанге	83
Баллад дэрһэца р'энгада	85
Жь Э'бу Эздит Вистами	85
Т'ема	86
Байт'а хэвнэр'оке	86
„А'ци“	88
Гэр'а р'өн'	89
Хвөхаландын	89
Дурк'этын	90
Дэргист'на шьвинн	91
Кэч'а э'сил	93
Газьнэкэ дур у незик	94
Ч'а'ве хвэ быг'р	95
Р'ожа һ'өбе	95
Бона мьн	96
Һ'ьк'һата э'мьр	97
Бэ'р—нивр'о	98
Мифа бинае	98
W'ьр	99
Ч'пр'ока шэве	100
Шэва шьвана	100
Бэрбь шэва шадан	102
Жь заргот'на Испаннае	102
Барана шор'	103
Бэр п'ьре	105
Қир'ина қб'льнге у чока кэч'ьке	105
Һ'элала шайир газне хвэ дькэ	106
Бь изна шыке	108
Бежинг	109
Байт'а сәре дөр'һана	111

ՎՅՐԿՅԵ Բ'ՅՄ
Шорьша хэбэра
шьер

*ԶԱՐՔՅԱԶԵ ՌԱՇ
ԲԱՌԵՐԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹՅՈՒՆԸ
Բանաստեղծություններ
(բրդերին լեզվով)
«Սովետական գրող» հրատարակչություն,
Երևան, 1986*

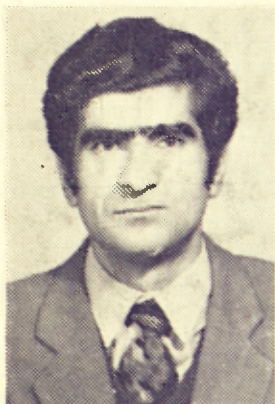
Чарказэ Раш
ВОССТАНИЕ СЛОВ
Стихи
(На курдском языке)
Издательство «Советакан грох»
Ереван, 1986

Բ'едактор — **Карлене Чачани**
Шьклк'еш — **Շ. Գասարյան**
Բ'едакторе бэдәwәтис — **С. Г. Сафьян**
Բ'едакторе техникис — **Ә'лихане Мәме**
Коректор — **Ләт'ифе Ә'мәр**

ИБ № 5679

Шандьнә р'езкьрьне 21/VII 1986. Бона чапкьрьне
қол кьрьнә 28/X. 86. Чап 70X90¹/₃₂. К'аг'әзе чап-
кьрьне № 2. Կ'әрфе шур'е ә'дәбийәте. Нәшьркь-
рьна бльнд. Бәлге чапкьрьнейә қәwли 4,24. Бәлге
нәшьрәте 3,35. Тираж 500. Т'әмбә 1515. ВФ 12160
Қимәт 35 капек.
Нәшьрәта „Советакан грог“, Ереван—9, Терьян, 91.

Чапхана нәшьрәта Коммәрк'әзийа ПК Әрмәнистане.
Ереван, проспекта Орщоникидзе 2.

ՉԵՐԿԷՅԵ ՐՅՄ

1955-а ль Эщмназине
жь дйа хвә буйә.
1977-а института Ере-
ванейә педагогийә сәр
наве Х. Абовйан, ле
1980-и аспирантура ве
хлазкьрнийә у кафедра
литература әрмәнийәда
дхәбьтә. Кандидате
өлмед филологийә. С.
1980-и к'т'еба үнийә
өлмийә пешьн әрмәнки
нәшьрбуйә. Шьеред
ви с. 1967-ада преса
р'еспубликаеда (әрмән-
ки у к'өрди), пане жи
„Баһара т'әзәда“ нә-
шьрбунә. Бәрәвока
ә'wльн щьлда ве ал-
манахейә 2-да (1983)
дәрк'әтнийә.